PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

5º Educación Primaria

CURSO 2021-2022

PROGRAMACIÓN DE 5º DE EDUCACIÓN PRIMARIA

1.-CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO....3
1.1.-CIENCIAS DA NATUREZA....3
1.2.-CIENCIAS SOCIAIS....4
1.3.-LINGUA CASTELÁ E LITERATURA....5
1.4.-LINGUA GALEGA E LITERATURA....6
1.5.-MATEMÁTICAS....7
1.6.-VALORES SOCIAIS E CÍVICOS....8
1.7.-EDUCACIÓN PLÁSTICA....10
2.-CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTANDARES DE APRENDIZAXE....11
2.1.-CIENCIAS DA NATUREZA....11
2.2.-CIENCIAS SOCIAIS....18
2.3.-LINGUA CASTELÁ E LITERATURA....27
2.4.-LINGUA GALEGA E LITERATURA....42
2.5.-MATEMÁTICAS....58
2.6.-VALORES SOCIAIS E CÍVICOS....68
2.7.-EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)....78
3.- METODOLOXIA....84
3.1.- ESTRATEXÍAS METODOLÓXICAS....84
3.2.- METODOLOXÍAS ESPECÍFICAS....86
4.- ACTIVIDADES TIPO....91
5.- RECURSOS E MATERIAIS....93
6.- AVALIACIÓN....94
6.1.- DESEÑO AVALIACIÓN INICIAL:....94
6.2.- PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN:....94
6.3.- INSTRUMENTOS AVALIACIÓN:....96
6.4.- CRITERIOS CUALIFICACIÓN:....96
7.-MELLORAS PROPOSTAS NA MEMORIA DO CURSO ANTERIOR....98
8.-CONTRIBUCIÓNS AOS PLANS DO CENTRO....98
8.1.- PROXECTO LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO....98
8.2.- PROXECTO DE TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN....101
8.3.- PLAN CONVIVENCIA....103
9.- ACTUACIÓN E PAUTAS PARA NUN SUPOSTO CONFINAMENTO....104
9.1.- Metodoloxía na docencia non presencial:....104
9.2.- Avaliación na docencia non presencial:....104

1.-CONCRECIÓN DE OBXECTIVOS POR CURSO:

1.1.-CIENCIAS DA NATUREZA

- Coñecer as propiedades da materia e dos materiais e os cambios físicos e químicos da materia para recoñecelos no contorno físico cotián.
- Utilizar operacións matemáticas para expresar algunhas magnitudes (masa, volume e densidade) nas unidades adecuadas.
- Coñecer as principais formas de enerxía, os cambios que provocan na materia, as distintas formas de obter enerxía e como usala de forma responsable.
- Coñecer que a célula é a unidade estrutural básica dos seres vivos e comprender a súa importancia na organización dos tecidos, dos órganos e dos sistemas do corpo humano.
- Distinguir os diferentes reinos dos seres vivos e as características que definen a cada un dos reinos.
- Distinguir os animais vertebrados dos invertebrados, así como a carasterísticas de cada un destes grupos e a súa clasificación.
- Identificar e adoptar hábitos de saúde e hixiene, así como técnicas de primeiros auxilios para previr enfermidades infecciosas e enfermidades relacionadas co bo funcionamento dos órganos e dos sistemas do corpo humano.
- Identificar os órganos do sistema nervioso, o aparato locomotor e a función que realiza cada un para unha mellor comprensión do corpo humano, así como a importancia duns hábitos de saúde correctos para mantener o seu bo estado.
- Identificar os compoñentes dun ecosistema e as características que os definen para determinar as relacións que se establecen entre os seres vivos que habitan alí, así como as actuacións que ocasionan desequilibrios co fin de evitalas ou reducir o seu impacto.
- Recoñecer as partes dunha planta, as súas funcións e a fotosíntese para valorar a importancia deste proceso na renovación do aire.
- Adoptar actitudes de respecto polo medio físico e polos seres vivos que o habitan co fin de fomentar o equilibrio dinámico da natureza e o mantemento do contorno natural.
- Describir fenómenos físicos de forma estruturada e co vocabulario adecuado.
- Iniciarse na utilización das TIC cun espírito crítico.
- Tomar decisións reflexionando e valorando posibilidades de maneira autónoma e responsable para facer fronte a situacións cotiás.
- Participar das iniciativas que xurdan do grupo cooperando como parte dun

proxecto común.

- Establecer conxecturas, comprobacións e conclusións respecto a feitos que suceden dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a partir de pequenos experimentos ou experiencias.

1.2.-CIENCIAS SOCIAIS

- Coñecer a orixe e a composición principal do Universo e do Sistema Solar.
- Localizar a Terra como planeta do Sistema Solar e identificar as súas características básicas, a súa estrutura, os movementos que efectúa e as súas consecuencias para unha mellor comprensión do medio que habitamos.
- Comprender, coñecer, manexar e interpretar os conceptos de meridiano e paralelo como liñas imaxinarias que forman un sistema de coordenadas para localizar calquera punto da esfera terrestre.
- Interpretar e describir as distintas formas de representación da Terra, a escala e os signos convencionais.
- Determinar de maneira aproximada a hora en distintos lugares da Terra no mesmo momento.
- Identificar os factores que caracterizan o clima e coñecer os distintos climas do mundo, de España e de Galicia, a súa localización e as súas principais características.
- Identificar os elementos que forman as paisaxes, así como os diferentes tipos de paisaxes e características de España e de Galicia.
- Localizar e coñecer as características do relevo e da hidrografía de España e de Galicia.
- Coñecer as causas e as consecuencias do cambio climático e tomar conciencia das medidas para cambialas.
- Recoñecer a importancia da Constitución española para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, os deberes e as liberdades que establece e identificar as características dun Estado democrático e os seus fundamentos.
- Coñecer a forma de goberno de España, as institucións políticas máis importantes e os símbolos do Estado español.

1.3.-LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

- Comprender textos orais referidos a temas próximos á súa actividade cotiá e aos seus intereses, interpretando as principais relacións entre os seus elementos, e expresarse oralmente de forma adecuada nos diferentes contextos nos que se desenvolve o alumno.
- Ler e comprender textos de tipoloxía diversa (continuos, descontinuos), de distinto xénero (narrativos, descritivos, textos da vida cotiá?) e distinto grao de complexidade, e desenvolver hábitos de lectura, como instrumentos para adquirir información e coñecemento, para elaborar o pensamento crítico e creativo e como lecer e goce.
- Comprender e interpretar informacións de facturas, normas de seguridade viaria, instrucións, traxectos e planos, guías turísticas, grellas de programación, horarios?, efectuando os razoamentos numéricos e xeométricos necesarios.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para escribir distintos tipos de textos segundo a finalidade e falar de forma adecuada, coherente e correcta, sabendo razoar e explicar os procesos seguidos.
- Relacionarse e expresarse a través da lingua de maneira adecuada na actividade escolar, social e cultural, adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación, para tomar conciencia dos propios sentimentos e ideas e para controlar a propia conduta.
- Obter información e opinións dos medios de comunicación social e as TIC, e sabelas interpretar e valorar.
- Aproximarse a obras relevantes da tradición literaria e comprender textos literarios de xéneros diversos, así como as convencións específicas da linguaxe literaria.
- Valorar a realidade *plurilingüe de España e do mundo como mostra de riqueza do patrimonio histórico e cultural.
- Reflexionar sobre os diferentes usos sociais das linguas para formar un pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.
- Tomar conciencia da propia aprendizaxe e reflexionar sobre posibles estratexias para emprender novas aprendizaxes.

1.4.-LINGUA GALEGA E LITERATURA

- Relacionarse e expresarse a través da lingua de maneira adecuada na actividade escolar, social e cultural, adoptando unha actitude respectuosa e de cooperación,

para tomar conciencia dos propios sentimentos e ideas e para controlar a propia conduta.

- Obter información e opinións dos medios de comunicación social e das TIC e sabelas interpretar e valorar.
- Comprender textos orais referidos a temas próximos á súa actividade cotiá e aos seus intereses, interpretando as principais relacións entre os seus elementos e expresarse oralmente de forma adecuada nos diferentes contextos nos que se desenvolve o alumno.
- Ler e comprender textos, orais e escritos, de tipoloxía diversa (continuos, descontinuos) de distinto xénero (narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos, textos da vida cotiá...) e distinto grao de complexidade e desenvolver hábitos de lectura como instrumentos para adquirir información e coñecemento, para elaborar un pensamento crítico e creativo e como ocio e gozo.
- Comprender e interpretar informacións de facturas, normas de seguridade viaria, instrucións, traxectos e planos, guías turísticas, grellas de programación, horarios, gráficos, parámetros estatísticos, experimentos…, e efectuar os razoamentos numéricos e xeométricos necesarios valorando a súa utilidade na sociedade.
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para escribir distintos tipos de textos segundo a finalidade e falar de forma adecuada, coherente e correcta, sabendo razoar e explicar os procesos seguidos.
- Aproximarse e comprender obras literarias de distintos xéneros, así como as convencións específicas da linguaxe literaria.
- Elaborar composicións creativas (carteis, audiovisuais…) explorando as técnicas e os recursos das varias linguaxes artísticas para comunicar mensaxes.
- Participar en situacións comunicativas expresando as súas ideas e emocións, practicando a participación activa, para favorecer os espazos de interacción e de crecemento, identificando e valorando diferentes puntos de vista dunha realidade para actuar de forma positiva e aberta.
- Redactar textos de tipoloxía diversa (narracións, diálogos, cartas e correos electrónicos, reportaxes, críticas cinematográficas, textos argumentativos) respectando as súas características para comunicar mensaxes da maneira máis adecuada segundo o contexto.
- Practicar o uso das normas gramaticais e ortográficas básicas co obxectivo de

asegurar a correcta escritura das palabras, as frases e os textos.

- Valorar a realidade plurilingüe de España e do mundo como mostra de riqueza do patrimonio histórico e cultural.
- Reflexionar sobre os diferentes usos sociais das linguas para formar un pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.
- Utilizar de maneira dirixida as TIC, valorándoas como fonte de información, comunicación e aprendizaxe.
- Desenvolver capacidades emprendedoras ante un problema, poñendo en práctica as propias reflexións e as dos outros como fonte de dinamización social e como medio para compartir puntos de vista, ideas e esforzos.
- Xestionar as propias capacidades e coñecementos como base para a propia formación.
- Utilizar a lectura como fonte de pracer e enriquecemento persoal e achegarse a obras de tradición literaria.
- Reflexionar sobre a propia aprendizaxe co obxectivo de tomar conciencia das súas capacidades valorando propostas de mellora.

1.5.-MATEMÁTICAS

- Comprender, interpretar e producir mensaxes orais e escritos utilizando o vocabulario e as expresións propias da linguaxe matemática.
- Resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, que permitan establecer conexión entre a realidade e os coñecementos matemáticos (numeración, xeometría, medida, áreas, perímetros), comprobar resultados e reflexionar sobre o seu proceso de resolución.
- Ler, escribir e ordenar, utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, enteiros, fraccións, decimais e porcentaxes sinxelas) e sabelos utilizar para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.
- Calcular sumas, restas, multiplicacións, divisións con distintos tipos de números tendo en conta a xerarquía das operacións, aplicando as propiedades destas, estratexias persoais e diferentes procedementos de cálculo (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora).
- Coñecer e utilizar os instrumentos e as unidades de medida de lonxitude, masa,

capacidade, superficie, tempo e monetarias, e operar con medidas de devanditas magnitudes para describir determinados aspectos da realidade.

- Facer estimacións e saber expresar con precisión medidas de lonxitude, masa, capacidade, superficie, tempo e as derivadas do sistema monetario, convertendo unhas unidades noutras cando sexa necesario.
- Identificar os diferentes tipos de ángulos segundo o seu amplitude e o grado como unidade de medida, para explicar as formas e as descricións xeométricas en situacións cotiás.
- Utilizar os instrumentos de debuxo e de medición de ángulos para representar e describir con precisión a realidade.
- Describir e comprender situacións cotiás utilizando as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, translación, xiro, perímetro e superficie.
- Coñecer e debuxar os elementos xeométricos do plano (rectas, semirrectas, segmentos e ángulos) e resolver problemas contextualizados de xeito estratéxico, buscando os procedementos apropiados para solucionalos.
- Identificar os polígonos e os seus elementos e clasificalos (triángulos e cuadriláteros) para interpretar informacións que permitan describir a realidade.
- Experimentar, organizar datos estatísticos en táboas, representalos mediante gráficos (diagrama de barras, pictograma, polígono de frecuencias, diagrama de sectores) e sabelos interpretar.
- Recoñecer, de maneira inicial, situacións sinxelas da vida diaria na que se dan sucesos, imposibles, posibles ou seguros.
- Traballar en grupo e participar de forma activa e construtiva en proxectos comúns.

1.6.-VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

- Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.
- Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.
- Desenvolver a autonomía e acapacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.
- Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal,

meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.

- Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.
- Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.
- Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.
- Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas
- Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.
- Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.
- Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.
- Comprender o sentido da responsabilidade social e a xustiza social empregando a capacidade de reflexión, síntese e estruturación
- Respectar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.
- Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.
- Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.
- Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.
- Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.

1.7.-EDUCACIÓN PLÁSTICA

- Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e colores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística.
- Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo, de maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.
- Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos, etc...
- Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico. Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo; manexando as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.
- Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.
- Utilizar e manexar as tecnoloxías da información como medio de investigación e deseño.
- Recoñecer e aceptar con naturalidade as capacidades e limitacións propias e as dos compañeiros, tomando conciencia da importancia do esforzo individual e colectivo.
- Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos etc.)
- Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo; manexando as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.
- Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.
- Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.
- Utilizar e manexar as tecnoloxías da información como medio de investigación e deseño.
- Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico deseño.

2.-CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTANDARES DE APRENDIZAXE

2.1.-CIENCIAS DA NATUREZA

BLOQUE 1: INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B1.1. Iniciación á actividade científica. B1.2. Emprego de diferentes fontes de información. B1.3. Lectura de textos propios da área. B1.4. Utilización das tecnoloxías da información e comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e comunicar conclusións sobre os traballos realizados. B1.5. Uso progresivamente autónomo do tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, imaxes etc.). B1.6. Xestión de ficheiros.	B1.1. Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízaa, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.	Utiliza estratexias axeitadas para acceder á información.	CCL CSIEE CAA CD CMCCT			
		CNB1.1.2. Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.		CCL CMCCT			
		CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).	Presenta os traballos de maneira clara, limpa e ordenada.	CCL CSIEE CMCCT CD			
		CNB1.1.4. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.		CMCCT CAA CCL			
		CNB1.1.5. Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.		CAA CMCCT CD			
		CNB1.1.6. Coñece e aplica		CAA CMCCT			

		estratexias de acceso e traballo na rede.		CD			
B1.7. Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade.	B1.2. Establecer conxecturas tanto respecto de sucesos que ocorren dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a través dun experimento ou dunha experiencia.	CNB1.2.1. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.		CSIEE CAA CMCCT			
B1.8. Traballo individual e cooperativo. B1.9. A igualdade entre homes e mulleres. B1.10. A conduta responsable. B1.11. A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos. B2.12. Toma de decisións: criterios e consecuencias. B1.13. Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. B1.14. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro. B1.15. Emprego de diversos materiais, tendo en conta as normas de seguridade. B1.16. Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula. B1.17. Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e do seu poder de adicción.	B1.3. Traballar de forma cooperativa, apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais.	CNB1.3.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Participa activamente nos proxectos, tanto individualmente como en equipo.	CAA CSC CMCCT CSIEE			
		CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	Coñece as normas de uso e seguridade dos instrumentos de traballo.	CMCCT CSC CD			
		CNB1.3.3. Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.		CD CAA CMCCT			

B1.18. Planificación e realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións, formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, montando, realizando e extraendo conclusións e presentando informes en diferentes soportes.	B1.4. Realizar proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións e presentar informes coas conclusións en diferentes soportes.	CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	Realiza experiencias sinxelas e pequenas investigacions, extraendo conclusións e comunicando resultados.	CMCCT CCL CAA CSIEE			
		CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.		CMCCT CCL CSC CD CAA CSIEE			

BLOQUE 2: O SER HUMANO E A SAÚDE

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B2.1. As funcións vitais no ser humano: recoñecemento da nutrición como unha función vital para os seres humanos. B2.2. Identificación dos aparellos relacionados con ela (aparellos respiratorios, dixestivo, circulatorio e excretor). B2.3. Recoñecemento das características básicas do sistema reprodutor humano e as diferenzas entre sexos. Funcionamento do sistema	B2.1. Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles.	CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.	Identifica e localiza os principais órganos implicados no desenvolvemento da función de nurición e recoñecelas súas partes.	CMCCT			
		CNB2.1.2. Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor,	Recoñece as partes e funcionamento do aparello dixestivo, circulatorio,	CMCCT			

reprodutor. B2.4. Descrición dos sentidos e do sistema nervioso e valoración da súa importancia en relación co medio e co resto dos seres humanos. B2.5. O aparello locomotor.		circulatorio e excretor e explica as principais funcións.	respiratorio e excretor.				
B2.6. Saúde e enfermidade. Principais enfermidades que afectan aos aparellos e sistemas do organismo humano. B2.7. Hábitos saudables para previr enfermidades. B2.8. Trastornos alimenticios. B2.9. Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. B2.10. Tipos de dietas. Elaboración de menús saudables. Clasificación de alimentos. Análise de etiquetas de produtos.	B2.3. Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde do seu modo de vida.	CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.	Identifica e practica hábitos de alimentación, postura, hixiene e descanso máis adecuados para favorecer a saúde.	CMCCT CSC			
		CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.	Identifica os alimentos e os nutrientes, sabe clasificalos e valora a importancia da dieta na saúde.	CMCCT CCL CSC			
		CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.		CMCCT CSC			

BLOQUE 3. OS SERES VIVOS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1. Seres vivos e seres inertes. Diferenciación. B3.2.Organización interna dos seres vivos e estrutura dos seres vivos: células, tecidos: tipos; órganos; aparellos e sistemas: principais características e funcións	B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións.	CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	Recoñece a estrutura básica dos seres vivos e as súas características principais.	CMCCT CCL			

B3.3. Os seres vivos: características, clasificación e tipos. B3.4. Os animais vertebrados e invertebrados, características e clasificación. B3.5. As plantas: a estrutura e fisioloxía. A fotosíntese.	B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos.	CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.	Identifica e clasifica as diferentes clases de animais e plantas, aplicando o coñecemento da morfoloxía, alimentación, desprazamento e reproduccion.	CMCT			
		CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.		CMCT			
B3.6. As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. B3.7. Características e compoñentes dun ecosistema. B3.8. Observación e estudo dun ecosistema próximo, recoller datos, facer hipóteses e recollendo os resultados en diferentes soportes. B3.9. Actuacións humanas que modifican o medio natural. Extinción de especies. B3.10. Interese pola observación e polo estudo rigoroso de todos os seres vivos. B3.11. Emprego de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos.	B3.3. Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos.	CNB3.3.1. Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.	Observa e explica características e componentes dun ecosistema.	CMCCT CCL			
		CNB3.3.2. Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.		CMCCT CCL			
		CNB3.3.3. Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.	Manifesta hábitos de respecto e coidado dos seres vivos.	CMCCT CSC			
		CNB3.3.4. Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.		CMCCT			
		CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.		CMCCT CCL CD			

BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B4.1. Comparación e clasificación dos materiais segundo propiedades físicas observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica.	B4.1. Coñecer e comparar para clasificar materiais segundo as súas propiedades observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica.	CNB4.1.1. Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).	Describe e clasifica diferentes materias segundo as súas características.	CMCCT			
B4.2. Diferentes procedementos para a medida da masa e do volume dun corpo. B4.3 Explicación de fenómenos físicos observables en termos de diferenzas de densidade. A flotación nun medio líquido.	B4.2. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para determinar: a masa e o volume dun corpo e as principais características da flotación dos corpos.	CNB4.2.1. Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo.	Utiliza diferentes métodos para a medida de masa e volumen dun corpo.	CMCCT			
		CNB4.2.2. Describe a diferenza entre masa e volume.		CMCCT CCL			
		CNB4.2.3. Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.		CMCCT CCL			
B4.4. Fontes de enerxía e materias primas: a súa orixe. Enerxías renovables e non renovables. B4.5. Fontes de enerxías renovables e non renovables. O desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.	B4.3. Identificar e explicar as características das fontes de enerxía renovables e non renovables e a súa influencia no desenvolvemento sostible.	CNB4.3.1. Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.	Argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.	CMCCT CCL CSC			
B4.6. Realización de experiencias sinxelas sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá e doméstica: a combustión, a oxidación e a fermentación.	B4.4. Realizar experiencias sinxelas, de forma cooperativa, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario,	CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer		CMCCT CAA CSIEE CCL CD			

B4.7. Identificación de produtos químicos habituais no fogar e dos posibles riscos para o organismo. B4.8. Identificación na etiquetaxe dos símbolos de perigo máis comúns.	extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.	conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.					
		CNB4.4.2. Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.		CMCCT			
		CNB4.4.3. Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.		CMCCT			
		CNB4.4.4. Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.	Respecta as normas de uso e seguridade nos instrumentos e materiais empregados.	CMCCT			

BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS

CONTIDOS	**CRITERIOS DE AVALIACIÓN**	**ESTANDARES DE APRENDIZAXE**	**MÍNIMOS EXISIBLES**	**COMP. CLAVE**	**TEMP**		
					T1	**T2**	**T3**
B5.1. Uso das máquinas eléctricas na vida cotiá e doméstica. Normas de seguridade. B5.2. As máquinas eléctricas. B5.3. A transmisión da electricidade. B5.4. Elementos dos circuítos eléctricos.	B5.1. Planificar e construír, de forma cooperativa, un circuíto eléctrico simple que responda a un problema dado, atendendo ás normas de seguridade.	CNB5.1.1. Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un.	Identifica as partes dun circuito eléctrico.	CMCCT CSIEE			
		CNB5.1.2. Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.	Identifica os efectos da electricidade.	CMCCT CCL			
		CNB5.1.3. Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.		CMCCT CCL			
B5.5. Efectos da electricidade. B5.6. Condutores e illantes B5.7. A ciencia: presente e futuro da sociedade. Beneficios e	B5.2. Investigar sobre a evolución dun obxecto, aparello ou máquina ao longo da historia, utilizando distintas fontes de información e	CNB5.2.1. Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á	Recoñece e clasifica os diferentes tipos de máquinas.	CMCCT CCL CSC			

riscos das tecnoloxías e produtos. Importantes descubrimentos e inventos.	presentando os resultados en diferentes soportes.	sociedade.					
		CNB5.2.2. Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.		CMCCT CCL CSC			
		CNB5.2.3. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da inform.e comunic.	Coñece e explica algún avances da ciencia.	CMCCT CCL CSC CCEC			

2.2.-CIENCIAS SOCIAIS

BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	
B1.1.Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación nas Ciencias sociais. Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inquedanza e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. B1.2.Busca e selección de información empregando as TIC	B1.1.Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados.	CSB1.1.1.Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.	Emprega as Tic para buscar información, seleccionala, organizala, e comunica os resultados.	CAA CD CMCCT CCL			
		CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.		CSIEE CAA			

e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafoles) e comunicación das conclusións. B1.3.Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora.		CSB1.1.3.Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.	Emprega as técnicas de estudio traballadas.	CAA CCL			
B1.4.Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material. B1.5.Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia. B1.6.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.	B1.2.Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais.	CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.		CSC CAA			
		CSB1.2.2.Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.	Coñece e practica as normas básicas de convivencia.	CSC CAA			
B1.7.Utilización da terminoloxía propia da área. - Organización de ficheiros temáticos de termos propios da área. B1.8.Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). - A prensa escrita e dixital como fonte de información.	B1.3.Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.	CSB1.3.1.Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.	Lé textos científicos propostos.	CCL CAA CMCCT CSC			
		CCB1.3.2.Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.		CCL CMCCT CSC CAA			

B1.9.Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.		CSB1.3.3.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.		CCL CD CMCCT CSC			

BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B2.1.O Universo: galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	B2.1.Explicar como é e de que forma se orixinou o Universo e os seus principais compoñentes.	CSB2.1.1.Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	Identifica os principais compoñentes do universo.	CMCCT CCL			
B2.2.O sistema Sslar: o Sol e os planetas.	B2.2.Describir as características principais do Sistema Solar identificando diferentes tipos de astros e as súas características.	CSB2.2.1. Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.	Recoñece as características e compoñentes do sistema solar	CMCCT CCL			
B2.3.O planeta Terra e a Lúa. Características. B2.4.Movementos terrestres e as súas consecuencias: as estacións do ano, día e noite, fusos horarios. B2.5.A translación da Lúa: as fases lunares. Eclipses e mareas.	B2.3.Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias e calcular os fusos horarios.	CSB2.3.1. Define e reprepresenta o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.		CMCCT CCL CAA			
		CSB2.3.2.Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.		CMCCT CCL CAA			
		CSB2.3.3.Define a	Identifica os movementos da	CMCCT			

		translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.	terra e da lúa e as súas repercusións	CCL			
B2.6.Cartografía. Planos, mapas e planisferios. Mapas temáticos. B2.7. Escalas e signos convencionais dun mapa. B2.8.Orientación no espazo: técnicas, instrumentos e estratexias. - Elaboración dun itinerario coa axuda de ferramentas dixitais.	B2.4.Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais.	CSB2.4.1.Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	Coñece e emprega sistema de cartografía e planos sinxelos. Identifica escalas e signos convencionais.	CMCCT CAA			
B2.9.O clima e factores climáticos.	B2.5.Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores determinan o clima en España.	CSB2.5.1.Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.	Coñece os conceptos de clima e factores climáticos.	CMCCT CCL			
B2.10.As grandes zonas climáticas do planeta. B2.11.Tipos de climas de España e as súas zonas de influencia. O clima en Galicia.	B2.6.Recoñecer as zonas climáticas mundiais e os tipos de clima de España identificando algunhas das súas características básicas.	CSB2.6.1.Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.		CMCCT CCL			
		CSB2.6.2 Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.	Identifica zonas climáticas e paisaxes de España e de Galicia	CMCCT CAA CCL			
B2.12.A paisaxe: elementos que a forman, tipos de paisaxes. B2.13.Características das principais paisaxes de España.	B2.7.Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que a compoñen e as características das principais paisaxes de España	CSB2.7.1.Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.		CCL CSC CAA			

B2.14.A diversidade xeográfica das paisaxes de España: relevo e hidrografía. B2.15.O relevo e a rede hidrográfica de Galicia. Utilización de sistemas de información xeográfica.	B2.8.Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	CSB2.8.1.Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.	Localiza as características do relevo de España e de Galicia. Localiza as características da hidrografía de España e de Galicia	CMCCT			
		CSB2.8.2.Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.		CMCCT			
B2.16.A intervención humana no medio. Estudo de campo das consecuencias da intervención humana na contorna. B2.17.A contaminación e o cambio climático. B2.18.Desenvolvemento sostible e consumo responsable.	B2.9.Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.	CSB2.9.1.Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.	Recoñece a influencia do ser humano no medio. Valora a importancia do seu coidado.	CSC CCL			
		CSB2.9.2.Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.		CSC CAA			

BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1.A Constitución de 1978. B3.2.Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	B3.1.Explicar a importancia que ten a Constitución para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, deberes e liberdades recollidos nesta	CSB3.1.1.Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.	Explica a forma de goberno de monarquía parlamentaria	CSC CCL			
B3.3.Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. B3.4.As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas.	B3.2.Identificar as institucións políticas que se derivan da Constitución. Funcións e organización.	CSB3.2.1.Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.	Coñece as principais institucións e as súas funcións.	CSC CCL			
		CSB3.2.2.Identifica e comprende a división de poderes do Estado e		CSC CCL			

		cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.					
B3.5.Entidades territoriais e órganos de goberno. As comunidades autónomas, as cidades autónomas e as provincias.	B3.3.Describir a organización territorial do Estado español así como os órganos de goberno.	CSB3.3.1.Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.	Identifica a organización en comunidades autónomas.	CCL CSC			
B3.6.Manifestacións culturais e lingüísticas de España.	B3.4.Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas.	CSB3.4.1.Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	Valora as súas manifestacións culturais e lingüísticas.	CSC CCL			
B3.7.Demografía e poboación. Variables demográficas. B3.8.Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación, distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación. B3.9.Representación gráfica de datos demográficos.	B3.5.Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación.	CSB3.5.1.Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.		CMCCT CCL CSC			
		CSB3 5.2.Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.		CMCCT CAA			
B3.10.Poboación de Galicia e España: distribución e evolución. Representación gráfica dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: INE.	B3.6.Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.	CSB3.6.1.Describe os principais rasgos da poboación española.	Coñece e representa datos de poboación de España,de Galicia e de Europa.	CCL CSC			
		CSB3.6.2.Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.		CCL CSC			
		CSB3.6.3.Describe os factores que condicionan a distribución da		CCL CSC			

		poboación española.					
		CSB3.6.4 Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.		CSC			
B3.11.Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de inmigrantes ao noso país. B3.12.Problemas actuais da poboación española. - Estudo de casos e debates.	B3.7.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación española.	CSB3.7.1 Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país.		CCL CSC			
		CSB3.7.2.Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento,etc.		CCL CSC			
B3.13.As actividades produtivas: recursos naturais e materias primas. B3.14.Produtos elaborados. Artesanía e Industria. Formas de produción.	B3.8.Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as actividades que se realizan para obtelos.	CSB3.8.1.Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.		CCL CSC			
		CSB3 8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.		CCL CSC CMCCT			
B3.15.As actividades económicas e os sectores produtivos de España.	B3.9.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España.	CSB3.9.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.		CMTC CSC			
		CSB3.9.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.		CCL CSC			

BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B4.1.O tempo histórico. A Idade Media e a Idade Moderna: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan.	B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos desas épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia.	CSB4.1.1Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.	Identifica as etapas da historia	CSC CMCCT CCL CCEC			
B4.2.As fontes históricas e a súa clasificación: fontes primarias e secundarias. Elaboración dun traballo comparativo entre tipos de fontes históricas.	B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia, diferenciando entre fontes primarias e secundarias.	CSB4.2.1.Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.		CSC CMCCT CAA CCEC			
B4.3.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo.	B4.3.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	CSB4.3.1.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.		CSC CMCCT CAA CCEC			
B4.4.A península ibérica na Idade Media. B4.5.Al-Andalus e os reinos cristianos. B4.6.O Camiño de Santiago. O Románico. O Gótico. Proposta de realización dunha investigación e exposición sobre o Camiño de Santiago. B4.7.España e Galicia na Idade Moderna. B4.8.A época dos grandes descubrimentos. B4.9.A monarquía dos Austrias e	B4.4.Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.		CMCCT CSC CCEC			
		CSB4.4.2.Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.	Recoñece as características principais da idade idade media e da idade moderna en España e Galicia.	CMCCT CSC CCEC CCL			
		CSB4.4.3.Explica aspectos		CSC			

os Borbóns. B4.10.A arte na Idade Moderna: Renacemento e Barroco.		relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.		CCEC CAA			
		CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.	Identifica os rasgos principais da arte Románico, Gótico, Renacemento e Barroco.	CMCCT CSC CCEC			
		CSB4.4.5.Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.		CCEC CSC CCL			
		CSB4.4.6.Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).	Identidica os grandes descubrimentos.	CSC CCL CCEC			
B4.11.Noso patrimonio histórico e cultural.	B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	CSB4.5.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.		CSC CCEC			
B4.12.Museos, sitios e monumentos históricos como	B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos	CSB4.6.1.Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional		CSC CCEC			

espazos de aprendizaxe e gozo. Elaboración dunha guía dun museo próximo.	históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.					

2.3.-LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B.1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais.	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.	LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.		CL CAA CSC			
		LCB1.1.2. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.	Expresar ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.	CL CAA			
		LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.	Utilizar a linguaxe oral para comunicarse, sendo capaz de escoitar e recoller datos, expresando oralmente a súa opinión persoal, de acordo á súa idade (quenda de palabra, pedir permiso, desculpas, peticións, suxestións...).	CL CAA CSC			
B.1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais.	B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala nas producións propias.	LCB1.2.1. Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor	Recoñecer a información verbal e a non verbal dos discursos orais, localizando o máis importante da información.	CCL			

		complementario e modificador destes.					
		LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.		CCL			
		LCB1.2.3. Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).		CCL			
B1.3. Participación en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente.	B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.	LCB1.3.1. Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.		CCL			
		LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.		CCL CD CAA CSC CSIEE			
		LCB1.3.3. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.		CCL CAA CSC CSIEE			
B1.4. Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso	LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	Utilizar un vocabulario preciso e adecuado ás diferentes formas textuais.	CCL			
		LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonemagrafía		CCL			

		idénticas.					
B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	LCB1.5.1. Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual,do ámbito escolar esocial, identifica o tema e selecciona as ideas principais	Comprender o sentido global dos textos orais, recoñecendo as ideas principais e as secundarias e deducindo o significado das palabras.	CCL CAA			
		LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos)e a súa intención comunicativa(informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	Comprender e producir textos orais sinxelos segundo a súa tipoloxía: narrativos, descritivos, informativos, instrutivos e argumentativos.	CCL CAA			
		LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.		CCL			
		LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.		CCL CAA CSC CSIEE			
B1.6. Reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	B1.6. Memorizar e reproducir textos axeitados á súa idade, seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral.	LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses.	Memorizar e reproducir contos, historias, textos breves e sinxelos próximos aos seus gustos e intereses, representando pequenas obras teatro, axudándose dos recursos expresivos adecuados.	CCL CAA CCEC			
B1.7. Produción de textos orais segundo a súa tipoloxía segundo os diferentes formatos e intencións comunicativas.	B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados,	LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos	Producir e presentar textos orais adecuados a diferentes situacións de comunicación dirixidas ou espontáneas, utilizando a linguaxe oral como unha forma de comunicación e	CCL CAA CSIEE			

	expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).		expresión persoal.				
		LCB1.7.2. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)		CCL CAA CSIEE			
B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.	B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.	LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida dedatos, pregunta e repregunta,para obter información e verificar a comprensión.		CAA CSC CSIEE			
		LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.		CCL CAA CSC CSIEE			
		LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súa opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.		CCL CAA CSC CSIEE			
B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.	B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.	LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís… procedentes da radio, televisión e da internet.	Comentar con capacidade crítica o contido, a linguaxe e a finalidade de textos orais e audiovisuais da medios comunicación.	CCL CD CAA CSC			
		LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.		CCL CSC			
		LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.		CCL CAA CSIEE			

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B2.1. Lectura en silencio e voz alta de distintos tipos de texto.	B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	Ler en voz alta diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	CCL			
		LCB2.1.2. Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	Ler en silencio diferentes textos valorando o progreso na velocidade e a comprensión.	CCL			
		LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:	Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía correcta.	CCL CAA			
		LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.	Resumir un texto lido reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais e as secundarias.	CCL CAA			
B2.2. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Capítulos. Relectura. Anticipación de hipótese de significado e comprobación. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.	B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).	LCB2.2.1. Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.	Utilizar estratexias para a comprensión de textos de diversa índole.	CCL CAA			
		LCB2.2.2. Identifica as palabras clave dun texto.		CCL CAA			
		LCB2.2.3. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e	Concentrarse en entender e interpretar o significado dos textos lidos.	CCL CAA			

		esquemas que oacompañan.					
		LCB2.2.4. Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto.		CCL CMCT CAA			
		LCB2.2.5. Interpreta mapas conceptuais sinxelos.		CCL CAA			
B2.3. Lectura habitual de diferentes textos como fonte de información, de deleite e de diversión. B2.4. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.5. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.	LCB2.3.1. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.		CCL CAA CSIEE			
		LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.	Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	CCL CAA CSIEE			
B2.6. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe, información e lecer. B2.7. Lecturas dos libros establecidos no Plan lector.	B2.4. Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	LCB2.4.1. Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	Utilizar textos científicos en diferentes soportes para recoller información, ampliar coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	CCL CD CAA			
		LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.		CCL CD CAA CSIEE			
		LCB2.4.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.		CCL CAA			
		LCB2.4. 4. Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.		CCL CAA CSIEE			
B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal.	B2.5. Mostra interese por manter unha biblioteca propia.	LCB2.5.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.		CCL			

B2.9. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto.	B2.6. Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado.	LB2.6.1. Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.		CCL CAA			
		LCB2.6.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.		CCL CSC			
B2.10. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	B2.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	LCB2.7.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	Utilizar as TIC de modo eficiente e responsable para a procura e o tratamento da información.	CCL CD CAA			

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1. Produción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación,concordancia e substitucións básicas. B3.3. Coherencia nas secuencias de ideas e feitos e no mantemento do tema. B3.4. Aplicación das normas ortográficas. Acentuación.	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar,atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos,receitas, instrucións, normas...	Utilizar a lingua, de forma oral e escrita, para formular e responder a preguntas, narrar historias e expresar sentimentos, experiencias e opinións.	CCL CD CAA			
		LCB3.1.2. Escribe textos	Producir textos con intencións	CCL			

		organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	comunicativas con coherencia, respectando a súa estrutura e aplicando as regras ortográficas, coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	CAA			
		LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.		CCL CCA CSIEE			
		LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.		CCL CD CAA CSIEE CCEC			
		LCB3.1.5. Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.		CCL CD CAA CSIEE			
		LCB3.1.6. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.		CCL CAA			
B3.5. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros.	B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.		CCL CSC			
B3.6. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) B3.7. Textualización en frases	B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas	LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.	Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas	CCL			

con secuencia lineal. B3.8. Revisión e mellora do texto. B3.9. Realización de ditados, interpretando previamente o seu contido.	e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.		e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección, revisándoos para melloralos e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e as alleas.				
		LCB3.3.2. Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.		CCL			
		LCB3.3.3. Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.		CCL CD CAA CSIEE			
		LCB3.3.4. Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.		CCL CAA CSIEE			
		LCB3.3.5. Amosa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.		CCL CAA CSIEE			
B3.10. Uso autónomo do dicionario, incorporando a súa consulta aos seus hábitos de escritura.	B3.4. Utilizar de xeito autónomo o dicionario.	LCB3.4.1. Utiliza habitualmente o dicionario,en diferentes soportes, no proceso de escritura	Utilizar o dicionario como recurso para resolver dúbidas sobre a lingua, o uso ou a ortografía das palabras.	CCL CAA			
B3.11. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención	B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área.	LCB3.5.1. Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de		CCL CAA			

informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic.		diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)					
		LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics,carteis… facendo ilustracións ebuscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.	Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas da área.	CCL CD CAA CSIEE			
B3.12. Uso da linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.	LCB3.6.1. Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.	CCL CSC			
B3.13. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	B3.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas.	Utilizar as TIC de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	CCL CD CAA			
B3.14. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro	B3.8. Escribir os textos establecidos no plan de escritura.	LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	Levar a cabo o plan de escritura que dea resposta a unha planificación sistemática de mellora da eficacia escritora e fomente a creatividade.	CCL CAA			

BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B4.1. A palabra. B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso	B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario	LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome,	Identificar os compoñentes básicos de calquera situación comunicativa.	CCL			

en situacións concretas de comunicación (nome,verbo, adxectivo, preposición,adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. B4.3. Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes.	(formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.					
		LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.		CCL			
		LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras.		CCL			
B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome,verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos. B4.5. Recoñecemento e observación reflexiva dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado. B4.6. Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais básicos.	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.	Comprender, explicar e valorar as relacións semánticas que se establecen entre as palabras.	CCL			
		LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.		CCL			
		LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	Recoñecer no substantivo a palabra nuclear do grupo nominal identificando todas as palabras que o integran.	CCL			
		LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.	Identificar e explicar o papel que desempeñan algúns conectores textuais no texto.	CCL			
		LCB4.2.5. Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.		CCL			
B4.7. Uso eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e	B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.	LCB4.3.1. Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado	Manexar con precisión os dicionarios da lingua española e recoñecer as abreviaturas	CCL CAA			

gramatical.		de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).	utilizadas, seleccionando, entre as diferentes acepcións dunha palabra, a máis apropiada para o seu uso.				
		LCB4.3.2. Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.		CCL CAA			
		LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas.	Utilizar con corrección as normas que regulan a ortografía nos textos escritos axustando progresivamente a súa produción en situacións reais de comunicación escrita ás convencións establecidas.	CCL			
B4.8. Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos. B4.9. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. Signos de puntuación. B4.10. As relacións gramaticais.Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que seestablecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.	Entender o concepto de texto partindo da lectura de textos de diversa índole que se axusten a obxectivos comunicativos diversos e próximos á realidade.	CCL			
		LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.		CCL			
		LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.		CCL			
		LCB4.4.4. Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.		CCL			
		LCB4.4.5. Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia.		CCL			

		LCB4.4.6. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.		CCL			
B4.11. Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.	B4.5. Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.		CCL CD CAA			
B4.12. As variedades da lingua. B4.13. Coñecemento xeral de realidade plurilingüe de España e a súa valoración como fonte de enriquecemento persoal e como unha mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	B4.6. Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. Mostrar respecto tanto cara ás linguas e dialectos que se falan en España, como cara ao español deAmérica.	LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España e o español de América.	Recoñecer a realidade plurilingüe de España valorándoa como unha riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	CCL CSC			
B4.14. Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.7. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.		CCL CSC			

BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B5.1. Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos,	B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de	LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	Apreciar o valor dos textos literarios e utilizar a lectura como fonte de gozar e información e considerala como un medio de	CCL CCEC			

tempos e culturas e como gozo persoal.	aprendizaxe e enriquecemento persoal.		aprendizaxe e enriquecemento persoal de máxima importancia. Utilizar as bibliotecas de aula e de centro para obter información e gozar da lectura de obras literarias apropiadas.				
B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. B5.4. Identificación de recursos literarios. B5.5. Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países.	B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros.	LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	Integrar a lectura expresiva e a comprensión e a interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar, recoñecendo e manexando algúns recursos da linguaxe literaria (personificacións e xogos de palabras) e diferenciando as principais convencións formais dos xéneros.	CCL CCEC			
		LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.		CCL CAA			
B5.4. Identificación de recursos literarios.	B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.		CCL CCEC			
		LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.		CCL CCEC			
B5.6. Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro.	B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais.	LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas o modelos dados.	Elaborar contos e poemas sinxelos, seguindo patróns característicos, empregando de forma coherente a lingua escrita e a imaxe.	CCL CAA CSIEECC EC			

B5.7. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados.	B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia.	LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.		CCL CAA CSC CCEC			
		LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.		CCL CAA CCEC			
B5.8. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade.	LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias ou dos compañeiros, utilizando adecuadamente os recursos básicos dos intercambios orais e da técnica teatral.	CCL CAA CCEC			
B5.9. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	B5.7. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal	LCB5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	Integrar a lectura expresiva e a comprensión e a interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar, recoñecendo e manexando algúns recursos da linguaxe literaria (personificacións e xogos de palabras) e diferenciando as principais convencións formais dos xéneros.	CCL CSC CCEC			

2.4.-LINGUA GALEGA E LITERATURA

BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3

B1.1. Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, na entrevista, na reportaxe infantil e nos debates de actualidade, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e distinguindo, de maneira xeral, información de opinión e elaboración dun resumo.	B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	Producir e presentar textos orais adecuados a diferentes situacións de comunicación dirixidas ou espontáneas, utilizando a linguaxe oral como unha forma de comunicación e expresión persoal.	CCL CAA			
		LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo,distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.	Comprender e producir textos orais sinxelos segundo o seu tipología: narrativos, descriptivos, informativos, instructivos e argumentativos.	CCL CSC			
B1.2.Valoración dos medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe. B1.3. Uso de documentos audiovisuais como medio de obter, identificar, seleccionar, clasificar, con progresiva autonomía informacións relevantes para aprender.	B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	Comentar con capacidade crítica o contido, a linguaxe e a finalidade de textos orais e audiovisuales dos medios comunicación.	CCL CD CAA CSC			
		LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.		CCL CD CAA CSIEE			
B1.4. Interpretación elemental en textos orais da retranca, da ironía e de dobres sentidos.	B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.	LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.	Recoñecer a información verbal e a non verbal dos discursos orais, localizando o máis importante da información.	CCL			
B1.5. Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas	B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	Expresar oralmente con pronunciación, entonación, ritmo e volume adecuados distintos tipos de mensaxes, en diferentes situacións e finalidades comunicativas.	CCL CAA CSC CSEIEE			

entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).		LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.		CCL CAA			
		LGB1.4.3. Icíciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	Utilizar a linguaxe oral para comunicarse, sendo capaz de escoitar e recoller datos, expresando oralmente a súa opinión persoal, de acordo á súa idade (quenda de palabra, pedir permiso, desculpas, peticións, suxestións...).	CCL CSIEE CAA			
		LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.		CCL CSIEE CAA			
		LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.		CCL			
B1.6. Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas (tolerancia ás opinións, escoita atenta, respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas).	B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais.	LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.		CCL CSC			
		LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.	Respectar as opinións dos demais e os turnos de palabras.	CCL CSC			
B1.7. Participación e cooperación nas situacións comunicativas de relación social especialmente as destinadas a favorecer a convivencia (debates, exposicións curtas, conversas, expresións espontáneas, asembleas, narracións orais, entrevistas) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de	B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.		CCL CSC CAA			
		LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.		CCL CSC CCEC			
		LGB1.6.3. Emprega unha postura		CCL			

palabra, roles diversos no intercambio, respecto ás opinións das demais persoas, ton de voz, posturas e xestos adecuados).		e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.		CSC CCEC			
		LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.		CCL CSC CCEC			
		LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.		CCL CSC CCEC CAA			
B1.8. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: fluidez, claridade, orde, léxico apropiado, pronuncia correcta, ton de voz, entoación, xestualidade, incorporación das intervencións das persoas e formulación de preguntas coherentes.	B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	Utilizar un vocabulario preciso e adecuado ás diferentes formas textuales.	CCL CAA			
		LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.		CCL			
		LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.		CCL CSC			
		LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.		CCL CCEC			
B1.9. Produción de textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información.	B1.8. Elaborar textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación.	LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.		CCL CD CAA CSIEE CSC			
B1.10. Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais (miradas e	B1.9. Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización deelementos	LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido		CCL CCEC CSC			

posturas corporais).	propios da linguaxe non verbal.	das súas producións orais.		CAA			
B1.11. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	B1.10. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	LGB1.10.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.		CCL CAA CSIEE			
B1.12. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo	Saber valorar a utilidade de expresarse con corrección e soltura na vida social e escolar.	CCL CAA CCEC CSIEE			
B1.13. Uso, de maneira xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.		CCL CSC			
		LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.		CCL CSC			
B1.14. Recoñecemento e valoración, de maneira global, das diferenzas dialectais orais da lingua galega, como elemento enriquecedor da lingua.	B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega.	LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.		CCL CCEC			
		LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.		CCL CSC CCEC			
B1.15. Identificación da lingua galega con calquera contexto de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral.	LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...		CCL CCEC			
		LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.		CCL CCEC CSC			

BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia, normas, programas de actividades, convocatorias. B2.2. Comprensión de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís e xuvenís) con especial incidencia na noticia e na entrevista para obter información xeral, localizando informacións destacadas. B2.3. Comprensión de textos sinxelos do ámbito escolar en soporte papel ou dixital para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso social (folletos informativos ou publicitarios, prensa, programas, fragmentos literarios).	B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	1. 2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía correcta.	CCL CD CSC			
		LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	Concentrarse en entender e interpretar o significado dos textos lidos.	CCL			
		LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.		CCL CAA CSIEE			
		LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.		CCL CAA CSIEE			
		LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).		CCL			
		LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		CCL CAA			
		LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.		CCL CAA CSIEE			
		LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función		CCL CAA			

		das necesidades de cada momento.		CSIEE			
B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de diferentes soportes para aprender, identificando e interpretando, con especial atención os datos que se transmiten mediante gráficos, esquemas e ilustracións.	B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.	Utilizar textos científicos en diferentes soportes para recoller información, ampliar coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT			
B2.5. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo.	B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.		CCL CAA			
		LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.		CCL CAA			
		LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.	Resumir un texto lido reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais e as secundarias	CCL CAA			
B2.6. Uso de certas estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...).	B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	Utilizar estratexias para a comprensión de textos de diversa índole.	CCL CAA CSIEE			
		LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.		CCL CAA CSIEE			
B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e da comunicación para a localización, selección, interpretación e organización da información.	B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto sinxelo.	LGB2.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.	Utilizar as TIC de modo eficiente e responsable para a procura e o tratamento da información.	CCL CAA CD			
		LGB2.5.2. Utiliza as tecnoloxías da información para organizar		CCL CD			

		a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.					
		LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.		CCL CAA CD CSIEE			
B2.8. Realización de diferentes tipos de lectura: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal, de resolución de problemas.	B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura.	LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	CCL CSIEE CAA			
B2.9. Lectura expresiva de textos literarios e non literarios, de diferente tipoloxía textual. B2.10. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.	B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	Ler en silencio diferentes textos valorando o progreso na velocidade e a comprensión.	CCL CAA			
		LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	Ler en voz alta diferentes textos, con fluidez e entonación adecuada.	CCL			
		LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.		CCL			
		LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...		CCL CAA CSC			
		LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.		CCL CSC			
B2.11. Uso da biblioteca de aula e do centro, amosando certo coñecemento da súa organización (catalogación, funcionamento) e participación en actividades literarias e na elaboración de propostas. B2.12. Comezo no uso das	B2.8. Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con certa autonomía, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora.	LGB2.8.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.		CCL CAA CSC			
		LGB2.8.2. Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.		CCL CAA CSC			

bibliotecas, incluíndo as virtuais, de xeito cada vez máis autónomo, para obter información e modelos para a produción escrita.		LGB2.8.3. Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.		CCL CAA CD			
B2.13. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.	B2.9. Ter interese por ter unha biblioteca propia, física ou virtual.	LGB2.9.1. Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.		CCL CAA CSC			
B2.14. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias.	B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	Levar a cabo o plan lector que dea resposta a unha planificación sistemática de mellora da eficacia lectora e fomente o gusto pola lectura.	CCL CAA CSC CCEC			
B2.15. Desenvolvemento da autonomía lectora, amosando capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.	B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.		CCL			
		LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.		CCL CSC CAA CSIEE			
B2.16. Análise de textos sinxelos escritos en diferentes variedades, bastante evidentes, da lingua galega.	B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega.	LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.		CCL CCEC			
		LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.		CCL CSC CCEC			

BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1. Uso, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización (formato, estrutura, ortografía e normas lingüísticas, puntua-ción, coherencia e cohesión...) e revisión como partes do proceso escritor.	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.	1. Utilizar a lingua, de forma oral e escrita, para formular e responder a preguntas, narrar historias e expresar sentimentos, experiencias e opinións.	CCL CSIEE CAA			
		LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	Producir textos con intencións comunicativas con coherencia, respectando a súa estrutura e aplicando as regras ortográficas, coidando a caligrafía, a orde e a presentación. Utilizar o dicionario como recurso para resolver dúbidas sobre a lingua, o uso ou a ortografía das palabras.	CCL CSIEE CAA			
		LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).		CCL			
		LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa habitualmente, unha linguaxe non sexista.		CCL CSC CCEC			
		LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.		CCL CSIEE CAA			
		LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.		CCL CSIEE CAA			
B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia, normas, notas, invitacións e mensaxes curtas) de acordo coas características propias	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que	LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartase correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións	Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas	CCL CAA CD			

destes xéneros. B3.3. Composición de textos de información e de opinión sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre feitos e acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia, na entrevista e no comentario breve sobre libros ou música, en situacións reais ou simuladas.	sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.	e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección, revisándoos para melloralos e evaluando, coa axuda de guías, as producións propias e as alleas.	CCL CSC CCEC CAA			
		LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.		CCL CAA			
		LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.		CCL CSC CCEC			
		LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.		CCL CSC CAA			
B3.4. Produción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, esquemas, descricións e explicacións).	B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.	Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área.	CCL CAA CSIEE			
B3.5. Redacción de textos breves e sinxelos: carteis publicitarios, anuncios, cómics, poemas, cancións e anécdotas.	B3.4. Elaborar textos breves e sinxelos con creatividade.	LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios,cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.	Buscar unha mellora progresiva no uso da lingua, explorando canles que desenvolvan a sensibilidade, a creatividade e a estética. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida	CCL CSC CCEC CAA CSIEE			
		LGB3.4.2. Escribe textos sinxelos de carácter creativo.		CCL CAA CSIEE			

		LGB3.4.3. Aprecio polos usos creativos da linguaxe.	discriminaciones e prejuicios	CCL CAA CSIEE			
B3.6. Uso das TIC, con certa autonomía, na busca de información, o tratamento dos textos e a realización de presentacións.	B3.5. Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	LGB3.5.1. Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.	Utilizar as TIC de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións	CCL CAA CSIEE CD			
		LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos con certa autonomía.		CCL CAA CSIEE CD			
		LGB3.5.3. Utiliza, habitualmente, correctores de textos.		CCL CAA CSIEE CD			
		LGB3.5.4. Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais.		CCL CSIEE CD			
B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión (ilustracións, gráficos, táboas e tipografía) e ilustración creativa dos propios textos.	B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos e contribúan á súa ilustración creativa.	LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.		CCL CD CSIEE			
B3.8. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.9.Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de reelaboración da información e dos coñecementos.	B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorara lingua escrita como medio de comunicación.	LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado… en calquera soporte.	Levar a cabo o plan de escritura que dea resposta a unha planificación sistemática de mellora da eficacia escritora e fomente a creatividade.	CCL CD CAA			
		LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.		CCL CSC			

BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B4.1. Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; clases de palabras, sílaba tónica e átona; enunciados: frase e oración; tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo; enlaces: preposición; grupo de palabras: núcleo e complementos; substantivos, artigos e pronomes, adxectivo; tempo e modo verbal;persoa gramatical; modo imperativo e infinitivo; complementos do nome e complementos do verbo: o suxeito.	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.	Aplicar os coñecementos sobre a lingua para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos e para a composición e revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos diversos usos da lingua. Recoñecer no sustantivo a palabra nuclear do grupo nominal identificando todas as palabras que o integran.	CCL CAA			
		LGB4.1.2. Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.		CCL CAA			
		LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.		CCL CAA			
		LGB4.1.4. Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.		CCL CAA			
		LGB4.1.5. Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos:o suxeito, así como os complementos do nome.		CCL CAA			
B4.2. Coñecemento xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social e anecesidade de cinguirse a elas nos escritos. B4.3. Uso de procedementos de	B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas.	Utilizar con corrección as normas que regulan a ortografía nos textos escritos axustando progresivamente a súa produción en situacións reais de comunicación escrita ás	CCL CSC CCEC			
		LGB4.2.2. Coñece e utiliz as		CCL			

derivación, de comparación e de contraste para xulgar sobre a corrección das palabras e xeneralizar as normas ortográficas.		normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.	convencions establecidas.	CSC CCEC			
B4.4. Comparación de estruturas sintácticas diversas para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado.	B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	LGB4.3.1. Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.	Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.	CCL			
		LGB4.3.2. Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.		CCL			
		LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.		CCL CSC CCEC			
B4.5. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (causa, consecuencia, finalidade, contradición...), así como algúns elementos de cohesión, en relación coa composición de textos.	B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos, así como outros elementos de cohesión.	LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...	Identificar e explicar o papel que desempeñan algúns conectores textuales no texto.	CCL CAA			
		LGB4.4.2. Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...		CCL CAA			
B4.6. Identificación, en oracións, do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, e do papel semántico do suxeito (axente, paciente e causa). B4.7. Transformación de oracións sinxelas de activa en pasiva, e viceversa,para mellorar a comprensión de determinados textos.	B4.5. Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas sinxelas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	B4.5.1. Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..	Comprender, explicar e valorar as relacións semánticas que se establecen entre as palabras.	CCL CAA			
		B4.5.2. Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.		CCL CAA			
B4.8. Práctica do paso de estilo directo a estilo indirecto na	B4.6. Transformar un texto narrativo sinxelo de estilo	B4.6.1. Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo		CCL CAA			

narración, para mellorar a produción de textos.	directo noutro de estilo indirecto.	noutro de estilo indirecto.					
B4.9. Uso eficaz do dicionario, en papel ou electrónico, na busca da ampliación do vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical. B4.10. Ampliación vocabulario, mediante o traballo con palabras sinónimas, antónimas, homónimas, polisémicas; aumentativos e diminutivos, frases feitas, siglas e abreviaturas. B4.11. Ampliación do vocabulario mediante os procedementos de creación de palabras: derivación (prefixos e sufixos) e composición.	B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.	Manexar con precisión os dicionarios da lingua española e recoñecer as abreviaturas utilizadas, seleccionando, entre as diferentes acepciones dunha palabra, a máis apropiada para o seu uso.	CCL CAA CD			
		LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.		CCL CAA			
		LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.		CCL CAA			
B4.12. Coñecemento xeral das características relevantes (históricas,socioculturais...) da lingua galega e identificación e valoración desta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	B4.8. Coñecer,de xeito xeral, as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	LGB4.8.1. Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	Recoñecer a realidade plurilingüe de España valorándoa como unha riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	CCL CCEC			
		LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.		CCL CSC CCEC			
B4.13. Comparación entre aspectos das linguas que o alumnado coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias.	B4.9. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado.	LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.		CCL CCEC			
		LGB4.9.2 Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxica entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio		CCL			

		para a súa aprendizaxe.					

BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B5.1. Escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos e cantigas), así como da literatura galega en xeral. B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	B5.1 Escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral.	LGB5.1.1. Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos,cantigas) e da literatura galega en xeral	Apreciar o valor dos textos literarios e utilizar a lectura como fonte de goce e información e considerala como un medio de aprendizaxe e enriquecimiento persoal de máxima importancia.	CCL CAA CCEC			
		LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.		CCL CCEC			
B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses (conto, cómic, novela). B5.4. Lectura guiada de textos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes.	B5.2. Ler textos e obras no galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Utilizar as bibliotecas de aula e de centro para obter información e gozar da lectura de obras literarias apropiadas.	CCL CCEC CD			
		LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.		CCL CCEC CD			
B5.5. Lectura comentada de poemas, de relatos e de obras teatrais tendo en conta as	B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas	LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios:	Integrar a lectura expresiva e a comprensión e a interpretación de textos literarios narrativos,	CCL CCEC			

convencións literarias (xéneros, figuras) e a presenza de certos temas e motivos repetitivos.	recorrentes	narrativa, poesía e teatro.	líricos e dramáticos na práctica escolar, recoñecendo e manexando algúns recursos da linguaxe literaria (personificaciones e xogos de palabras) e diferenciando as principais convenciones formais dos xéneros.				
		LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.		CCL			
		LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.		CCL CCEC CAA			
		LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.		CCL CCEC			
B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos.	B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados.	LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.	Elaborar contos e poemas sinxelos, seguindo patróns característicos, empregando de forma coherente a lingua escrita e a imaxe.	CCL CCEC CSC			
B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	B5.5. Participar activamentenen dramatizacións de textos literarios.	LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.	Participar con interese en dramatizaciones de textos literarios adaptados á idade e de producións propias ou dos compañeiros, utilizando adecuadamente os recursos básicos dos intercambios orais e da técnica teatral.	CCL			
B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal	B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal	LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.		CCL CSC CCEC			
B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. B5.10. Comparación de imaxes,	B5.7. Amosar interese, respecto e tolerancia ante las diferenzas persoais, sociais e culturais.	LGB5.7.1. Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	Identificar e corrixir, en textos orais e escritos, os trazos e as expresións que manifesten discriminación social, cultural,	CSC CCEC			

símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.		LGB5.7.2. Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	étnica e de xénero.	CSC CCEC			

2.5.-MATEMÁTICAS

BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B1.1. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.	MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.		CMCT CAA			
B1.2. Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas.	B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver.	MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.		CMCT CAA			
B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.		CMCT CSIEE CAA			
		MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	Iniciarse na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	CMCT CAA CCL			

B1.4. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados.	B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.	MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	Tomar decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	CMCT CAA CSIEE			
B1.3. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.	MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.		CMCT CAA CSIEE			

BLOQUE 2. NÚMEROS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B2.1. Números enteiros decimais e fraccións. B2.2. A numeración romana. B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.6. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. B2.7. O número decimal: décimas, centésimas e milésimas.	B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.		CMCT CCEC			
		MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Ler, escribir e ordenar en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	CMCT CAA CCL			

B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición. B2.10. Ordenación de conxuntos de números de distinto tipo.							
B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc. B2.11. Concepto de fracción como relación entre as partes o todo. B2.8. Fraccións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica. B2.9. Os números decimais: valor de posición. B2.12. Redondeo de números decimais ás décima, centésima ou milésima máis próxima. B2.13. Redondeo de números naturais ás decenas, centenas e millares.	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.	MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Interpretar en textos numéricos e da vida cotiá números (decimais ata as milésimas, naturais e fraccións), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición das cifras.	CMCT CAA CCL			
		MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros.	Descompoñer, compoñer e redondear números naturais e decimais interpretando o valor de posición das súas cifras.	CMCT			
B2.14. Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador. B2.12. Redondeo de números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. B2.15. Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións.	B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operación, en situación de resolución de problemas.	MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.	Reducir dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.	CMCT			
		MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.	Redondear números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.	CMCT			
		MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	Ordenar fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	CMCT			

B2.16. Estimación de resultados. B2.17. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.18. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais.	B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá.	MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	Operar cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	CMCT			
		MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.		CMCT CCL			
		MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.		CMCT CAA			
B2.19. Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división. B2.20. Identificación e uso dos termos propios da división. B2.21. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais. B2.22. Operacións con fraccións. B2.23. Operacións con números decimais. B2.24. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.	B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado.	MTB2.5.1. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	Realizar sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcular o produto dunha fracción por un número.	CMCT			
		MTB2.5.2. Realiza operacións con números decimais.	Realizar operacións con números decimais.	CMCT			
B2.16. Estimación de resultados. B2.24. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división. B2.25. Automatización de algoritmos. B2.26. Descomposición de forma aditiva e de forma aditivomultiplicativa.	B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	Realizar operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división.	CMCT CAA			

B2.27. Descomposición de números naturais atendendo o valor de posición das súas cifras. B2.28. Construción de series ascendentes e descendentes. B2.29. Obtención dos primeiros múltiplos dun número dado. B2.30. Obtención de todos os divisores de calquera número menor 100. B2.31. Descomposición de números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. B2.32. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental. B2.33. Utilización da calculadora.		MTB2.6.2. Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.		CMCT			
		MTB2.6.3. Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.	Identificar e usar os termos propios da multiplicación e da división.	CMCT			
		MTB2.6.4. Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.	Calcular os primeiros múltiplos dun número dado.	CMCT			
		MTB2.6.5. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100	CMCT			
		MTB2.6.6. Calcula o mcm e o mcd.	Calcula o mcm e o mcd.	CMCT			
		MTB2.6.7. Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.		CMCT			
		MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.		CMCT CAA			
		MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.		CMCT CAA			
B2.17. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.34. Resolución de problemas da vida cotiá.	B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas	Resolver problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento	CMCT CAA CCL CSIEE			

		consecuencias e a conveniencia do seu uso.					
		MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.		CMCT CAA CCL CSIEE			

BLOQUE 3. MEDIDA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades, masas e superficies de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida.	B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	1. Identifica as unidades do SMD. Lonxitude , capacidade, masa, superficie e volume. Estimar lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	CMCT CCL CAA			
		MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	Medir con instrumentos, usando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	CMCT CAA			
B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma	B3.2. Operar con diferentes medidas.	MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e	Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade, masa e	CMCT			

magnitude. B3.5. Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada. B3.6. Comparación de superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición. B3.7. Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume.		superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	superficie dando o resultado na unidade determinada de antemán.				
		MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	Expresar de forma complexa e incomplexa as medidas de lonxitude, capacidade e masa.	CMCT			
		MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.		CMCT			
		MTB3.2.4. Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.		CMCT			
B3.8. Unidades de medida do tempo e as súas relación. B3.9. Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. B3.10. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. B3.11. Cálculos con medidas temporais.	B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	MTB3.3.1. Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.	Coñecer e utilizar as unidades de medida do tempo e as súas relacións. Realizar equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. Ler en reloxos analóxicos e dixitais. Resolver problemas da vida diaría utilizando as medidas temporais e as súas relacións.	CMCT			
B3.12. O sistema sesaxesimal. B3.13. O ángulo como unidade de medida dun ángulo. Medida de ángulos.	B3.4. Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares.	MTB3.4.1. Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.		CMCT			
		MTB3.4.2. Mide ángulos usando instrumentos convencionais.	Medir ángulos usando instrumentos convencionais	CMCT			
B3.14. Resolución de problemas de medida.	B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos	MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo,	Resolver problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando… e	CMCT CAA CSIEE			

	axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	argumentando… e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.				

BLOQUE 4. XEOMETRÍA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B4.1. Posicións relativas de rectas e circunferencias. B4.2. Ángulos en distintas posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... B4.3. Sistema de coordenadas cartesianas. Descrición de posicións e movementos. B4.4..A representación elementaldo espazo, escalas e gráficas sinxelas.	B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.	MTB4.1.1. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice…	Identificar e representar ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice… 2. 3.. 3. 4. 5.	CMCT			
		MTB4.1.2. Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.	Trazar unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.	CMCT			
		MTB4.1.3. Realiza ampliacións e reducións.		CMCT			
B4.5. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.6. Clasificación de triángulos atendendo aos seus lados e os seus ángulos.	B4.2. Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas.	MTB4.2.1. Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	Calcular a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo	CMCT			
		MTB4.2.2. Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	Aplicar os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	CMCT CAA			
B4.7. Clasificación de cuadriláteros atendendo ao	B4.3. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver	MTB4.3.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da	Identificar e diferenzar os elementos básicos da	CMCT			

paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos .B4.8. Concavidade e convexidade de figuras planas. B4.9. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.	problemas.	circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.	circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.				
		MTB4.3.2. Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.		CMCT			
B4.10. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.	B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	Resolver problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	CMCT CAA CCL CSIEE			
		MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.		CMCT CAA			

BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B5.1. Construción de táboas de frecuencias absolutas e	B5.1. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun	MTB5.1.1. Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas		CMCT CAA			

relativas. B5.2. Iniciación intuitiva ás medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. B5.3. Realización e interpretación de gráficas sinxelas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais.	conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.					
		MTB5.1.2. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.	Realizar e interpretar gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.	CMCT CAA			
B5.4. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.	B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.	MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.		CMCT CAA CCL			
B5.5. Carácter aleatorio dalgunhas experiencias.	B5.3. Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.	MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio.	Identificar situacións de carácter aleatorio.	CMCT			
		MTB5.3.2. Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías…).	Realizar conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías…).	CMCT CAA			
B5.6. Iniciación intuitiva ao cálculo da probabilidade dun suceso.	B5.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios…), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.	Resolver problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios…), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.	CMCT CAA CCL CSIEE			
		MTB5.4.2. Reflexiona sobre o		CMCT			

		proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.		CAA CCL CSIEE			

2.6.-VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B1.1. O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e nadignidade persoal.	VSCB1.1.1. Actúa de forma respectable e digna.	Actúar de forma respectable e digna	CSC CSIEE			
B1.2. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción. B1.3. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	B1.2. Estruturar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.1. Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva.		CAA			
		VSCB1.2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.	Aplicar o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.	CSC CSIEE			
		VSCB1.2.3. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	Expresar os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	CSC CSIEE CCL			
B1.4. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha	VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e	Traballar en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e	CSC CSIEE			

a un mesmo e ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.	motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.	asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.				
		VSCB1.3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.		CSC CAA CSIEE			
B1.5. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.		CSC CSIEE			
		VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.		CSC CSIEE			
B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A automotivación. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social. B1.7. Busca e elaboración de información por diversas fontes.	B1.5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.5.1. Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.		CSIEE CSC			
		VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas.		CSC CCL			
B1.8. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e consecuencias das accións propias.O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	B1.6. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	VSCB1.6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.		CSC CSIEE			

BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3

B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	VSCB2.1.1. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.	Empregar apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.	CCL CSC			
		VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.		CCL CSC CAA CSIEE			
B2.2. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.	B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.2.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.		CSIEE CSC CCL			
		VSCB2 2.2 Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	Realizar actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	CSC CCL			
		VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	Colaborar en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas	CAA CSIEE CSC CCL			
B2.3. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.		CCL CSC			
		VSCB2.3.2. Comparte sentimentos durante o diálogo.		CCL CSC CSIEE			
		VSCB2.3.3.Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.		CCL CSC CL			
		VSCB2.3.4.Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes		CSC			

		situacións.					
B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.4.Empregar a aserción.	VSCB2.4.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.	Realizar unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais	CCL CSC CSIEE			
		VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.		CCL CSC			
B2.5.O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.	B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.5.1. Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.		CCL CSC			
		VSCB2.5.2. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.		CCL CSC CAA			
B2.6. A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.6.1. Interacciona con empatía.		CSC CCL CSIEE			
		VSCB2.6.2 Emprega diferentes habilidades sociais.		CSC			
B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.8. A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.	B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.7.1.Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.	Comprender e apreciar positivamente as diferenzas culturais.	CSC			
B2.9. As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo. B2.10. Creación de textos	B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	Formar parte activa das dinámicas do grupo.	CSC CSIEE			
		VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.		CSC CSIEE			

empregando a linguaxe verbal e non verbal para comunicar ideas, sentimentos e situacións.		VSCB2.8.3. Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.		CSC CSIEE			
		VSCB2.8.4. Expón en historias creativas as características da relación da amizade.		CCL CSC CCEC CD/CAA			

BLOQUE 3. CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. B3.2 Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisións.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.		CSC CSIEE			
		VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	Poñer de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	CSC CSIEE			
B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.		CAA CSIEE CSC			
		VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias	Recorrer ás estratexias de axuda	CAA			

solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos. B3.4. Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.		de axuda entre iguais.	entre iguais.	CSIEE CSC			
		VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.		CSC			
B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centropositivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.		CCL CSC			
		VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.	Participar na elaboración das normas da aula.	CCL CSC CSIEE			
		VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.	Respectar as normas do centro escolar	CSC			
B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.		CSC CSIEE			
		VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.	Seguir as fases da mediación en situacións reais e simulacións.	CSC CSIEE			
		VSCB3.4.3.Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	Manexar a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	CCL CSC			
		VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.		CSC CSIEE			
B3.7. A responsabilidade social e	B3.5. Comprender o sentido da responsabilidade social e a	VSCB3.5.1. Razoa o sentido da responsabilidade social e da		CAA CSC			

a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situacións de marxinación, de discriminación e de inxustiza social.	xustiza social empregando a capacidade de reflexión, síntese e estruturación.	xustiza social.					
		VSCB3.5.2. Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.	Identificar e analizar criticamente desigualdades sociais	CSC CSIEE			
		VSCB3.5.3. Describe condutas solidarias.		CSC CCL			
B3.8. Desenvolvemento de actitudes de comprensión, de superación de prexuízos e de estereotipos, de cooperación e de solidariedade ante problemas e necesidades doutras persoas. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.	B3.6. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.	VSCB3.6.1. Amósase xeneroso no seu contorno próximo.		CSC			
		VSCB3.6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.		CCL CSC CSIEE			
		VSCB3.6.3. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa		CSC CSIEE			
B3.9. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.	B3.7. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	VSCB3.7.1. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.	Expresar a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.	CSC			
		VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.		CSC CSIEE			
		VSCB3.7.3 Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.		CSC CSIEE			
B3.10. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade	B3.8. Respectar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as	VSCB3.8.1. Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.		CSC CCL			
		VSCB3.8.2.Expón a importancia de que todas as persoas gocen	Expoñer a importancia de que todas as persoas gocen dos	CSC CCL			

de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusións das minorías.	persoas.	dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.	dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación				
		VSCB3.8.3. Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven ensituacións de privación dos dereitos básicos.	Axuízar criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.	CSC CSIEE			
B3.11. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais. B3.12. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, homofobia,transfobia, desigualdade de oportunidades. B3.13. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto e segregación por enfermidade. Análise.	B3.9. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.	VSCB3.9.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.		CCL CCEC CSC			
		VSCB3.9.2. Descobre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.		CSC CSIEE			
B3.14. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.	B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres.	VSCB3.10.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.		CSC CSIEE			
		VSCB3.10.2. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.		CSC CSIEE			
		VSCB3.10.3. Realiza diferentes tipos de actividades		CSC CSIEE			

		independentemente do seu sexo.					
B3.15. Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.	B3.11. Respectar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.	VSCB3.11.1. Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.		CSC			
		VSCB3.11.2. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.		CSC CCL			
		VSCB3.11.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.		CSC CSIEE			
B3.16. Características da convivencia democrática. Valores cívicos na sociedade democrática: respecto,tolerancia, solidariedade, xustiza, cooperación e cultura de paz.	B3.12. Coñecer e expresar as notas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática realizando razoamentos críticos.	VSCB3.12.1. Expresa as notas características da convivencia democrática.		CSC CCL			
		VSCB3.12.2. Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.		CSC CCL			
B3.17. O respecto e a conservación do medio ambiente. A actitude crítica ante a falta de respecto e conservación do medio ambiente. B3.18 Realización e interpretación de gráficos sinxelos	B3.13. Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.	VSCB3.13.1. Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.		CSC CSIEE			
		VSCB3. 13.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.	Investigar criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.	CSC CAA CSIEE CMCT			
		VSCB3.13.3. Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.		CSC CCL			
B3.19. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía,	B3.14. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo	VSCB3.14.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.		CD CSC			

autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade que presentan os medios de comunicación para desenvolver a capacidade crítica e responsable.	valores sociais e cívicos en contornos seguros.	VSCB3.14.2. Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.	Coñecer o emprego seguro das novas tecnoloxías.	CD CSC			
B3.20. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e dos grupos de risco nos accidentes de tráfico. B3.21. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.	B3.15. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	VSCB3.15.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.		CSC CSIEE			
		VSCB3.15.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.	Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico e investiga sobre as principais causas dos mesmos, coa axuda das novas tecnoloxías.	CSC CCL CMCT CD			
		VSCB3.15.3. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.		CSC CD CAA			
		VSCB3.15.4.Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	Explicar as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	CSC CCL CMCT CD			
B3.22. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico. B3.23. Comunicación da información elaborada por diferentes medios B3.24. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios.	B3.16. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	VSCB3.16.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.		CSC CSIEE CAA CMCT			
		VSCB3.16.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	Reflexionar sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	CSC CCL			
		VSCB3.16.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar		CSC CCL			

		para previr accidentes de tráfico.		CSIEE			

2.7.-EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)

BLOQUE 1. EDUCACIÓN AUDIOVISUAL

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B1.1. Indagación sobre as posibilidades plásticas dos elementos naturais e o seu uso con fins expresivos.	B1.1. Distinguir as diferenzas fundamentais entre as imaxes fixas e en movemento, clasificándoas seguindo patróns aprendidos.	EPB1.1.1. Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaas		CCEC CSIEE			
		EPB1.1.2. Debuxa aspectos da vida cotiá.	Debuxar aspectos da vida cotiá.	CCEC CSIEE			
B1.2. Exploración da posibilidades de materiais, texturas, formas, cores etc. sobre diferentes soportes. B1.3. Análise da interrelación dos códigos e a intencionalidade comunicativa. B1.4. Interese por aplicar ás representacións plásticas os descubrimentos obtidos na exploración de materiais. B1.5. Exploración das posibilidades expresivas da liña segundo a forma, a dirección, a situación espacial e a sensación de movemento e de repouso.	B1.2. Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e colores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística.	EPB1.2.1. Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.	Recoñece diferentes materiais, texturas, formas, cores e utilízaos.	CCEC CCL			
		EPB1.2.2. Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.		CCEC			
B1.6. Documentación, rexistro e valoración de formas artísticas e artesanais representativas da expresión cultural. B1.7. Realización de fotografías	B1.3. Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo, de	EPB1.3.1 . Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a	Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos.	CCEC CCL			

(enfoque e planos) para enriquecer un informe, para recoller actividades de centro, para ilustrar unha noticia,…	maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.	tecnoloxía.					
		EPB 1.3.2. Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial		CCEC CCL			
		EPB 1.3.3. Recoñece os diferentes temas da fotografía.		CCEC			

BLOQUE 2. EXPRESIÓN ARTÍSTICA

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B2.1. Uso de texturas para caracterizar imaxes e obxectos, e para o tratamento de imaxes dixitalizadas. B2.2. Preparación de documentos propios da comunicación artística: carteis, programas e guías. B2.3. Disposición á orixinalidade e á espontaneidade á hora de plasmar ideas.	B2.1. Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos etc.)	EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.	Realizar composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para axustalos ás necesidades.	CCEC CSIEE CCL			
		EPB2.1.2. Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.		CCEC CSIEE			
B2.4. Comparación entre as formas que a representación do espazo adopta en diferentes áreas ou ámbitos, como mapas de estradas, guías, pintura de paisaxes e planos. B2.5. Construción de estruturas e transformación de espazos usando nocións métricas e de perspectiva.	B2.2. Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo; manexando as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB2.2.1. Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.	Confeccionar planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.	CCEC CMCCT CSC			
		EPB2.2.2. Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).	Utilizar e manexar os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).	CCEC CMCCT			
		EPB2.2.3. Participa nas actividades propostas e amosa	Participar nas actividades propostas e amosar interese por	CSC			

B2.6. Establecemento de revisións e reflexión sobre o traballo.		interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo	elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo.				
B2.7. Análise das formas de representación de volumes no plano segundo o punto de vista ou a situación no espazo. B2.8. Representación con distinta intencionalidade de formas abertas e pechadas, e dos límites e contornos e superficies.	B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais.	EPB2.3.1. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.		CCEC CCL			
		EPB2.3.2. Experimenta coa superposición de planos para crear volume.		CCEC CMCT			
		EPB2.3.3. Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.		CCEC CMCT			
		EPB2.3.4. Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición.	Combinar e analizar as cores para as utilizar correctamente na composición.	CCEC			
		EPB2.3.5. Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.	Aproveitar a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.	CCEC			
		EPB2.3.6. Constrúe obxectos tridimensionais.		CCEC CSIEE			
B2.9. Uso de texturas para caracterizar obxectos e imaxes. B2.10. Aplicación da posibilidade expresiva da liña, segundo a forma, a dirección, a situación no espazo e a sensación de movemento ou repouso. B2.11. Recreación de espazos imaxinados aplicando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.	B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual.	EPB2.4.1. Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.	Debuxar formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.	CCEC CAA			
		EPB2.4.2. Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.		CCEC CMCT			
		EPB2.4.3. Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e		CCEC CMCT			

		táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.					
		EPB2.4.4. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.		CCEC CMCT			
		EPB2.4.5. Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.	Realizar imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.	CCEC CSIEE			
B2.12. Constancia e esixencia progresiva no proceso de realización de tarefas plásticas aplicando estratexias creativas e respectando as normas previamente establecidas. B2.13. Seguimento das normas e das instrucións de manexo e conservación de instrumentos, materiais e espazos. B2.14. Asunción de responsabilidades no traballo individual e colectivo.	B2.5. Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.	EPB2.5.1. Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.		CCEC CSC			
		EPB2.5.2. Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.	Coidar e respectar os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.	CSC			
		EPB2.5.3. Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.	Participar e amosar interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.	CSC			
B2.15. Elaboración de deseños previos á realización dunha obra para chegar ao resultado final con orde e limpeza. B2.16. Establecemento de protocolos de organización, orde, limpeza e presentación.	B2.6. Amosar interese polo traballo, apreciando e valorando a correcta realización de actividades e a presentación.	EPB2.6.1. Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos.		CSC CCEC			
		EPB2.6.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.		CSC CCEC			
		EPB2.6.3. Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.		CSC CCEC			
B2.17. Documentación sobre producións artísticas nos mediosaudiovisuais e nas	B2.7. Utilizar e manexar as tecnoloxías da información e da comunicación como medio de	EPB2.7.1. Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de		CD CCEC			

tecnoloxías da información e da comunicación para un sinxelo tratamento das imaxes, o deseño, a animación e a difusión dos traballos elaborados.	información, investigación e deseño.	imaxes ou na animación.					

BLOQUE 3. DEBUXO XEOMÉTRICO

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTANDARES DE APRENDIZAXE	MÍNIMOS EXISIBLES	COMP. CLAVE	TEMP		
					T1	T2	T3
B3.1. Exploración das posibilidades da liña recta para iniciar os traballos de xeometría. B3.2. Seguimento de normas e das instrucións de manexo das ferramentas básicas do debuxo técnico.	B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	EPB3.1.1 Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)	Coñecer as principais ferramentas do debuxo xeométrico.	CCEC CMCCT			
		EPB3.1.2. Utiliza o trazado de rectas paralelas.	Utilizar o trazado de rectas paralelas.	CCEC CMCCT			
		EPB3.1.3. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.	Trazar ángulos rectos, de 30 e 60 graos utilizando as ferramentas básicas.	CCEC CMCCT			
		EPB3.1.4. Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.		CCEC CMCCT			
		EPB3.1.5. Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.		CCEC CMCCT			
		EPB3.1.6. Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.	Representar formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e ferramentas básicas.	CCEC CMCCT			

3.- METODOLOXIA:

3.1.- ESTRATEXÍAS METODOLÓXICAS:

Partimos de que os alumnos/as teñen que ser un elemento activo no proceso de aprendizaxe. Tendo en conta o impacto das novas tecnoloxías e a globalización, ten que ser diferente o seu xeito de aprender, de comunicarse, de concentrar a súa atención ou de abordar unha tarefa. Así mesmo ao pertencer a unha sociedade máis aberta, global e participativa debemos dirixir a aprendizaxe cara conseguir que os alumnos cheguen a ser cidadáns acordes co perfil que se demanda, primando a colaboración e o traballo en equipo.

Pretendemos un enfoque centrado non só nas habilidades cognitivas senón tamén favorecer o pensamento crítico, a creatividade, a capacidade de comunicación, etc.

Neste sentido imos indicar as estratexias, procedementos, accións, etc. que se van levar a acabo nas diferentes disciplinas, deixando constancia de que se pode variar, en función do grao de idoneidade que se consiga.

- A aprendizaxe será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa, dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave.
- Permitirá integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real.
- Axudarlle ao alumnado a organizar o seu pensamento favorecendo nel a reflexión, a crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora a través dun proceso no que cada un asume a responsabilidade da súa aprendizaxe, aplicando os seus coñecementos e habilidades a proxectos reais.
- Favorecerase o descubrimento guiado, a resolución de problemas, o traballo por retos e a cooperación. Centrarse na funcionalidade, orientando as aprendizaxes para a súa aplicación en diferentes contextos. Procurarase que o alumnado aprenda a aprender, participando na planificación do traballo.
- Metodoloxías activas e contextualizadas, introducindo estratexias interactivas, proxectos colaborativos co uso das novas tecnoloxías, empregando os recursos da aula Edixgal.
- Uso dunha linguaxe sinxela, clara e estruturada na presentación dos novos

contidos. Gradación de contidos acordes co currículo.

- Dotar aos contidos dun enfoque global, interdisciplinar e integrador promovendo a globalización, para que contribúan ao desenvolvemento persoal e social doalumnado.
- Selección de contidos que reforcen o aprendido nos cursos precedentes e abran o coñecemento cara aos novos.
- Gradación das actividades.
- Énfase nos procedementos e técnicas de aprendizaxe.
- Atención á diversidade do alumnado e sensibilidade pola educación en valores.
- Favorecerase o traballo cooperativo e a resolución pacífica de conflitos.
- Uso das estratexias metodolóxicas básicas de desenvolvemento en espiral e globalización.
- Metodoloxía global e activa, potenciando a construción de aprendizaxes significativas.
- Autorregulación das aprendizaxes por parte do alumnado para intentar transformar as súas capacidades mentais en habilidades académicas.
- Modelos de ensino-aprendizaxe que atendan á diversidade, ritmos evolutivos e de capacidades intelectuais.
- Fomento do traballo do alumno fóra da aula para potenciar novas inquedanzas e novas situacións de aprendizaxe, e que as familia se involucren no proceso de ensino (solicitando diversas tarefas para distintos proxectos, apoio ou reforzo,...).
- Traballaremos pola inserción dos alumnos no entorno social no que viven e pola aceptación das diferenzas sen discriminación.
- Potenciarase un réxime de coeducación no que non se produza discriminación algunha por razón de sexo, raza, ideoloxía, cultura,...
- Priorizaranse técnicas cooperativas e a dinámica grupal no traballo diario, para fomentar afectividade e a socialización.
- Incluír o uso das tecnoloxías da información e comunicación no proceso de ensino-aprendizaxe.
- Fomentar e respectar os tempos de lectura como mecanismo básico deaprendizaxe.

- Prestar atención á relación entre todos os membros da Comunidade Educativa.

Moita desta metodoloxía vaise ver modificada polas medidas recollidas no protocolo Covid 19, que nos impedirán facer moitas actividades que viñamos realizando ata o de agora, sobre todo, as de carácter colaborativo e en grupo.

3.2.- METODOLOXÍAS ESPECÍFICAS

ÁREAS DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA E LINGUA GALEGA E LITERATURA

O sentido principal das áreas de Lingua céntrase en axudar aos alumnos a dominar as destrezas básicas da linguaxe: escoitar, falar, ler e escribir, e a empezar a reflexionar sobre a propia linguaxe para poder mellorala e enriquecela pero empregala non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón tamén para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos, aventuras, sentimentos,... sobre o mundo. Ademais hai que fomentar que enmarquen a lingua como medio das relacións interpersoais e que abre a porta cara o coñecemento, sendo conscientes da importancia que teñen as linguas para comprender, crear e/ou transformar o seu mundo. Nesta concepción da lingua como instrumento para a transmisión de información e ferramenta para operar co coñecemento, debe situarse o ensino da Literatura, como transmisora de cultura, liberadora, incitando á fantasía, á evocación de mundos posibles, á creación e á reflexióncrítica.

Os diferentes BL. seran abordados desde enfoques comunicativos e, na medida do posible, globalizadores e interdisciplinares, que teñan en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias. Traballaranse diariamente e en todas as áreas, intentando que comuniquen con precisión as ideas, levándoos cara discursos máis planificados (presentacións,…) e tendo en conta ademais os elementos non verbais. Os textos serán de diferentes tipoloxías, atendendo tanto a forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) como a intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). Nos textos escritos terase en conta o proceso: a planificación, redacción, revisión e texto definitivo. É importante axudarlles a describir as posibilidades que ofrece para a comunicación, a información, o lecer e o coñecemento da propia lingua desde unha perspectiva léxica, sintáctica, ortográfica, etc. Faranse revisións en grupo como práctica para favorecer a aprendizaxe autónoma, e á vez integrarase a aprendizaxe metalingüística. Fomentarase a produción de textos personais, a través de propostas lúdicas e creativas

como narracións encadeadas, adiviñas, … e tamén con intención literaria. Empregaranse as TIC regularmente (AulaAbalar)

Traballarase, diariamente, a comprensión, pero entendida non só como capacidade para entender as mensaxes senón tamén como facilitadora dunha actitude crítica e activa, fronte ás mensaxes. Na expresión, ademais permitirlles transmitir os seus sentimentos ideas e vivencias, fomentarase que aprenda a construír novas ideas, a darlles forma, a organizalas cunha estrutura coherente, etc. incorporando novo vocabulario e facéndoo significativo. Os textos a empregar serán de distinta topoloxía e de diferentes ámbitos do coñecemento.

Para traballar a linguaxe oral presentaranse actividades moi diversas, ben sexa aproveitando situacións da vida cotiá que se propoñen no tratamento das distintas áreas, (saídas, actividades diferentes,.) ou ben creando situacións ficticias, presentación de imaxes, describir e explicar algunha tarefa realizada,..

Sempre que sexa posible os elementos do currículo abordaranse de forma parella nas dúas linguas, e traballaranse nas dúas tendo en conta as particularidades.

ÁREA DE MATEMÁTICAS:

Partindo de que as matemáticas son un conxunto de saberes asociados aos números e ás formas, que permiten a análise de distintas situacións reais, identifícanse coa dedución, a indución, a estimación, a aproximación, a probabilidade, a precisión, o rigor, a seguridade etc. e axúdannos a enfrontarnos a situacións abertas, sen solución única e pechada, deseñaranse tarefas ou situacións de aprendizaxe que posibiliten a aplicación dos coñecementos en situacións contextualizadas que os leven a enfrontarse con éxito a situacións nas que interveñan os números e as súas relacións. O traballo terá coma punto de partida a experiencia, empregándoas en contextos funcionais relacionados con situacións da vida cotiá, para ir adquirindo progresivamente coñecementos máis complexos a partir das experiencias e dos coñecementos previos, favorecendo unha visión interdisciplinar, o traballo colaborativo entre eles, familias, comunidade educativa,...

A resolución de problemas, tendo en conta que se fai preciso poñer en xogo moitas capacidades básicas (ler, reflexionar, planificar, modificar o plan, etc.), serán tarefas diarias.

O eixo vertebrador será o bloque 1 (Procesos, métodos e actitudes en matemáticas) e

formará parte do traballo diario para que os alumnos cheguen a ser quen de describir e analizar situacións de cambio, encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. Traballarase no afondamento dos problemas resoltos, formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas etc., expresando verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución, utilizando procesos de razoamento e estratexias, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas. Os contidos serán abordados dun xeito enlazado, potenciando un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe fundamentada en competencias. Plantexaranse tarefas, situacións problemáticas,... nas que o alumnado teña que empregar distintos tipos de coñecementos matemáticos, destrezas, actitudes e valores, facéndolle amosar a curiosidade, que teña que aplicar coñecementos, para que sinta necesidade de coñecelos, etc. Traballarase por proxectos, coa fin de axudarlle ao alumnado a organizar o seu pensamento favorecendo nel a reflexión, a crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora asumindo a responsabilidade da súa aprendizaxe e aplicando os seus coñecementos e habilidades a proxectosreais.

ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS:

Os contidos serán abordados de forma global e interdisciplinar, cun enfoque práctico, integral, de uso social e con carácter funcional, coa finalidade de que contribúan á adquisición das competencias clave e ao desenvolvemento integral do alumnado, achegándolle os recursos necesarios para integrarse e participar de forma activa na sociedade na que vive, partindo da comprensión da realidade física, social e histórica máis próxima ata poder comprender o mundo dun xeito máis global, e para coñecer os mecanismos fundamentais da democracia respectando as regras da vida colectiva e, por outra, interactuar coa contorna e o medio velando pola súa conservación.

Realizarase traballo individual, en equipo e en gran grupo, dependendo das temáticas, proxectos, etc. coa finaliadde, tamén, de favorecer a inclusión. Partirase do seu nivel evolutivo, cognitivo e emocional e dos coñecementos previos, partindo do que coñecen para ir avanzado cara aprendizaxes máis complexas. Terase como referencia, sempre que sexa posible, o contexto máis próximo, fomentarase a curiosidade e a investigación. Partindo de propostas integradoras serán eles os que vaian

complementando o proxecto con pequenas investigacións, aportando materiais, participando en debates, etc. para que sexan conscientes de que son responsables, ou cando menos, corresponsables, das súas aprendizaxes, á vez que respecten as aportacións, opinións, etc. dos seus compañeiros, favorecendo a educación envalores.

Nos diferentes bloques tratarase de prever as necesidades de material, iranse desenvolvendo, mediante presentacións ou outros, as diferentes partes dos distintos bloques, tratando de ter en conta os coñecementos previos, erros máis frecuentes, educación en valores,... para o que se plantexarán preguntas, tarefas, debates,... co fin de activar coñecementos previos, motivar, ...

Os contidos presentaranse e explicaranse de distintas formas: investigarán eles sobre unha temática concreta para iniciar o tema, visualizaranse vídeos, intentarase completar esquemas,... Iranse realizando tarefas variadas para ir comprobando o cambio conceptual, a inclusión de vocabulario nas súas respostas, etc. para, de cara ao final, plantexar actividades de reflexión e interrogantes, coa finalidade de desenvolver a capacidade de análise, o pensamento crítico e a creatividade. Iranse desenvolvendo actividades escritas no caderno do alumno e en soporte dixital, así como traballos en grupo sobre diferentes temáticas, implicándoos a eles na aportación de información, materiais, indagacións, razoamento,… tanto en traballos individuais como engrupo.

ÁREA DE CIENCIAS NATURAIS:

Partimos de que as ciencias naturais son un bo ámbito de aprendizaxe para traballar a comprensión da realidade e o desenvolvemento de actitudes críticas xa que vai permitir que os alumnos desenvolvan as súas habilidades cognitivas de observar, comparar, ordenar, clasificar, inferir, transferir, representar, ...

Tratarse de que adquiran conceptos científicos, pero tamén é fundamental lograr introducir o valor funcional da ciencia para que sexa quen de explicar fenómenos cotiáns proporcionándolles as ferramentas para explorar a realidade natural de forma obxectiva, rigorosa e comprobada. Fomentarase a curiosidade sobre fenómenos novos ou problemas inesperados, a necesidade de respectar o medio ambiente, o espírito de iniciativa e tenacidade, a confianza en si mesmo/a, a necesidade de coidar do seu propio corpo, o pensamento crítico (que non se contenta cunha actitude pasiva), a flexibilidade intelectual, o rigor metodolóxico, desenvolver o seu pensamento de forma independente, respectar a opinión dos e das demais e iniciarse na argumentación e

no debate de ideas. Trataranse de traballar os contidos recollidos nos cinco bloques interrelacionándoos. Nos procedimentais tratarase de que se inicien no uso dalgunha técnica e estratexia das que se empregan na actividade científica: observación, identificación e análise de problemas, a recollida, a organización e o tratamento de datos, a emisión de hipóteses, o deseño e desenvolvemento da experimentación, a busca de solucións e o emprego de fontes de información, incluíndo as proporcionadas polas TIC e comunicación dos resultados obtidos. Tratarase de promover a curiosidade, interese, respecto por un mesmo e polos demais, traballo en grupos cooperativos,...

Buscarase a interrelación dos contidos cos das outras áreas, cun enfoque globalizador e interdisciplinar. Plantexaranse tarefas integradas que faciliten a contextualización de aprendizaxes, proxectos, pequenas investigacións no medio, actividades de experimentación, resolución de problemas concretos, realización de debates sobre temas de actualidade (medioambientais, de saúde, de consumo...),

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS:

Os Valores sociais e cívicos resultan fundamentais na nosa sociedade, para poder exercer a cidadanía democrática e participar plenamente na vida cívica e social, de aí a importancia de facilitrlle aos alumnos a construción da identidade individual e a potenciación de relacións interpersoais enriquecedoras para fortalecer a convivencia, acordes cos valores cívicos socialmente recoñecidos.

Temos que tratar de que os alumnos/as se formen na reflexión e na vivencia de valores, para actuar coma cidadáns participativos e responsables, fomentando a participación individual para lograr fins colectivos, no respecto dos dereitos humanos e as liberdades fundamentais e prepararse para asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas. Á vez debemos de fomentar a autoestima, á empatía, o respecto e á tolerancia,.. así como a cooperación, solidariedad, etc. favorecendo a comprensión dos principios de xustiza, liberdade, seguridade,...

Tendo isto en conta débese tratar de que os alumnos/as cheguen a comprender a realidade social, resolver conflitos de forma reflexiva, dialogar para mellorar, respectar os valores universais, crear un sistema de valores propios e participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática. Estimularase a axuda mutua e o traballo cooperativo, fomentando a comunicación oral, o diálogo e a interacción entre iguais, participando nas tarefas en equipo, reorganizando as súas ideas, respectando

outros puntos de vista, a solidariedade, a responsabilidade, respecto de normas,...
Os tres bloques que se recollen no currículo, abordaranse de forma global, partindo de intereses dos alumnos e respectando o compoñente vivencial. O traballo a desenvolver será cooperativo na realización de tarefas (algún alumno ten ACS).
Os proxectos de traballo cooperativo da **"**mediación**"** en tempos de recreo e a súa actuación como **"**monitores**",** son moi propicios para que teñan o seu protagonismo e o recoñecemento da súa valía persoal e sexan conscientes da importancia da súa contribución á posta en práctica dos mesmos, sendo, tamén, conscientes da importancia de usar unha linguaxe axeitada para regular a conduta dos demais, pero tamén a súa.
EDUCACIÓN PLÁSTICA E VISUAL:

Os tres bloques curriculares desenvolveranse de forma global. Á hora de abordar a Educación Plástica e visual teremos en conta que as diferentes manifestacións artísticas teñen unha presenza constante no contorno e na vida das persoas formando parte de múltiples aspectos da súa socialización e da súa comunicación, tendo en conta, ademais, a súa importancia xa que xera e precisa capacidades de pensamento crítico. Ademais, posibilita o desenvolvemento da creatividade, da imaxinación, da autonomía, a percepción, a motricidade, a sensibilidade estética, a expresión persoal, a capacidade comunicativa e a socialización,… Á vez deben ser conscientes que de que todas as formas de arte son expresión de ideas, sentimentos, crenzas e actitudes da persoa que, ademais de seren reveladoras da súa identidade, son un axente reconfigurador. Traballarase de forma transversal. Non só se traballará a dimensión reflexiva senón tamén á súa produción, mediante a realización de tarefas, individuais e cooperativas, con obxectivos claros, tendo en conta a atención á diversidade e os distintos ritmos e estilos de aprendizaxe. Tamén se empregarán os recurso da Aula E d i x g a l , tendo en conta a importancia das novas tecnoloxías na plástica e visual no mundo da imaxe, na expresión e a súa interrelación coas matemáticas.

4.- ACTIVIDADES TIPO

A continuación descríbense algún tipos de actividades que se realizarán ao longo do curso, orientadas a:
Actividades de apoio, reforzo ou perfeccionamento para as diferentes áreas:
Matemáticas, Linguas, Ciencias Nturais, Ciencias sociais, Idiomas, Plástica e Visual e Valores Sociais e Cívicos.

Reforzar algúns coñecementos conceptuais ou procedimentais que se están a traballar ao longo da semana ou quincena na aula.
Busca dunha maior autonomía no traballo, preparación para a vida laboral: Procesador de Textos, Base de Datos, aplicacións propias.
Potenciación da creatividade, imaxinación e fantasía literaria coa utilización de programas específicos.
Adquisición de coñecementos novos: uso de libros electrónicos con programas tipo Libre Office 3.3 Impress, estudio de determinados temas a través de CD multimedia ou investigando en enderezos da rede que se lles proporcionen.
Internet e a busca de información. Navegación. Depuración da información.
As actividades irán encamiñadas :

- Extraer información de libros e documentos en formato impreso e dixital.
- Visualizar e interpretar imaxes , vídeos, presentacións, animacións,…
- Crear textos, presentacións, de forma individual ou colectiva, baseados en temas concretos e cunhas pautas previas
- Recoller datos da observación directa, de enquisas , de gráficas...
- Rexistrar datos en táboas , gráficos ...
- Calcular resultados a partir de datos.
- Elaborar táboas de datos.
- Practicar exercicios matemáticos con materiais e aplicacións informáticas.
- Formular preguntas sobre un tema, elaborar cuestionarios .
- Rexistrar datos despois de actividades de manipulación ou visualización (recollida de datos de temperaturas , choivas, ..)
- Realización de viaxes a sitios virtuais.
- Realización de traballos de investigación a través de preguntas dadas, usando material impreso e enlaces web dados.
- Elaborar presentacións dos traballos: murais impresos ou dixitais, textos, presentacións,...
- Visitar museos /exposicións virtuais.
- Escoitar programas de radio, conferencias, concertos, historias correspondentes a distintas manifestacións socioculturais.
- Producir e crear imaxes ou murais físicos o virtuais.

- Tomar notas de exposicións, presentacións e/ou traballos de grupo.
- Responder a preguntas (escritas ou presentadas dixitalmente), cuestionarios, test…
- Clasificación de materiais completando ou realizando táboas, esquemas,…
- Preparación de traballos, exposicións dos mesmos.
- Estudo individualizado.
- Debater sobre temas de actualidade e expoñer distintos puntos de vista.
- Crear murais ou ilustracións físicas ou virtuais a partir de pautas prefixadas.
- Redactar informes en grupo sobre un tema, usando textos ou elementos multimedia.
- Realizar investigación sobre temas dados usando soportes dixitais (webquest, cazas do tesouro,…)
- Redactar informes sobre temas previamente fixados usando elementos multimedia (presentación, historias, contos dixitais...)
- Elaborar presentacións de traballos.

Todas estas actividades dixitais complementaranse con traballos no caderno para seguir traballando a parte da caligrafía, o orde e a limpeza dos traballos. Neste sentido realizaremos actividades coma: dictados, análises morfolóxicos e sintácticos, operacións matemáticas, resolución de problemas, realización de traballos en papel...

Os traballos de plástica relizaranse prioritariamente en papel.

5.- RECURSOS E MATERIAIS.

En tódalas áreas carécese de libros de texto dado que participamos do proxecto E-Dixgal da Consellería de Educación no que se traballa cos materiais aportados pola Editorial Netex.

Repositorio de contidos Abalar.

Portal AGREGA.

Materiais proporcionados por AulaPlaneta e Edebé.

Outros recursos a empregar son os seguintes:

TDI, cámara de fotos, vídeo, programas para elaborar mapas mentais, l ibros dixitais, pendrive, cadernos de actividades.

Páxinas Web, blogs,wikis,....

Cadernos complementarios

Material seleccionado de diferentes fontes Mapas, planos, planisferios…
Medida de magnitudes (balanza de laboratorio, metros (extensible, de xastre, ríxido e articulado, para realizar descricións), triplos decímetros, regras graduadas,probetas,…).
Dicionarios, de sinónimos e antónimos, de castelán a galego, de galego a castelán, normativos, enciclopédicos,… en diferentes soportes; enciclopedias.
Calculadora.
Papel cuadriculado.
Regra, escuadra, cartabón, compás e transportador de ángulos para trazar rectas, semirrectas, segmentos, circunferencias, corpos xeométricos, comparar ángulos,.
Recortes de fotos ou debuxos simétricos e de obxectos con simetría. Esqueletos, láminas, enciclopedias, modelos anatómicos,…
Biblioteca do centro e biblioteca deaula.
Láminas de debuxo, ceras, témperas, pinceis, material para reciclar, recollido no medio… para diferentes representacións plásticas.

6.- AVALIACIÓN

6.1.- DESEÑO AVALIACIÓN INICIAL:

O mestre titor de 5º de E.P. púxose en contacto cos mestres/as titores/as de cursos pasados e cos mestres/as especialistas que incidiron sobre o grupo de alumnos/as que vai titorizar, coa finalidade de obter información do mesmo, e revisáronse os expedientes académicos e a memoria do curso pasado.
Ademais da revisión da información que explicitamos, aplicaránselle ao alumno probas, nas segunda e terceira semanas lectivas. Así mesmo realizáronse probas de lecto - escritura, de diferentes textos acordes co nivel.
Esta avaliación inicial foi o punto de referencia para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo e para determinar as medidas de apoio e reforzo.

6.2.- PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN:

A avaliación será continua e global.
Terase en conta o progreso xeral do alumno, sen perder como referente os estándares de aprendizaxe.
Os procedementos serán, entre outros, os seguintes:

- Observación sistemática do progreso do alumnado.

- Conversas sobre os aspectos difíciles de observar en coordinación co profesorado que incide no alumnado.
- Corrección de exercicios e tarefas escritas, orais, individuais e/oucolectivas.
- Fichas individuais nas que se recolle e valora a aprendizaxe do alumnado.
- Todas as tarefas que realizan os alumnos, en diferentes soportes, a súa actitude ante o traballo, interese, preguntas, participación, atención,comportamento,..
- Probas escritas en soporte papel e dixital.
- Observación de tarefas realizadas, en variossoportes Autoavaliación e coavaliacións dirixidas.
- Cadernos de traballo: valorando a presentación, limpeza, expresión escrita, ortografía, uso de fontes de información, uso de gráficos, esquemas, etc., coñecementos que recolle, desenvolvemento das actividades, autocorrección de erros, etc. tendo en conta a organización do mesmo.
- Exposicións: como presenta o tema, se o domina, se responde ás preguntas con precisión, se amosa que traballou as temáticas,...

1. Cada trimestre realizaranse probas globais para comprobar o desenvolvemento das CCBB, tomando como referncia os CA e os estándares de aprendizaxe. Previamnete e periodicamente, iranse realizando probas.
2. Analizaranse os cadernos de traballo: valorando a presentación, limpeza, expresión escrita, ortografía, uso de fontes de información, uso de gráficos, esquemas, etc., coñecementos que recolle, desenvolvemento das actividades, autocorrección de erros, etc. tendo en conta a organización do mesmo.
3. Valoraranse a realización de propostas de traballo para expoñer, a aportación de materiais solicitados ou por propia iniciativa,...: como presenta o tema, se o domina, se responde ás preguntas con precisión, se amosa que traballou atemáticas,...
4. En traballos cooperativos, proxectos, etc. se participa aportando ideas, se asume responsabilidades, se équen de reflexionar sobre ainformación,...
5. Nas probas escritas: evaluarase a gramática, o desenvolvemento da comprensión lectora, se inclúe o vocabulario axeitado,...
6. Valorarase a presentación de tarefas propostas (mediante control diario) e resolución das mesmas.
7. Tamén se realizará a análise das producións dos alumnos, resumos, traballos de

aplicación e síntese (en diversos soportes) cadernos de aula, textos escritos e orais, procesadores de texto,…. tendo en conta tamén a caligrafía,ortografía,…

6.3.- INSTRUMENTOS AVALIACIÓN:

Probas escritas: pode ser calquera proba que recolla a información nun texto de forma escrita. A modo de exemplo mencionamos: Exames, ditados, controis diarios, fichas de repaso, redaccións...

Probas lectoras: trazamos unha proba na que o neno ten que ler un texto dunha extensión adecuada á súa idade, para despois traballar sobre iso. A modo de exemplo mencionamos: lecturas compartidas, voz baixa, utilizando todos o mesmo texto, utilizando todos textos diferentes, lectura en voz alta, lectura cooperativa...

Probas orais: probas concretas nas que se pide unha información de extensión variable utilizando como medio preferente a expresión verbal pola vía oral. A modo de exemplo mencionamos: exposicións, dramatizacións, presentacións, chistes, contacontos, faladoiros, debates...

Tarefas finais (competenciais): conxunto de exercicios e actividades que perseguen a realización dun produto final significativo e próximo ao contorno cotián. Nel requírese o manexo de diversas habilidades para resolver problemas en contornos relevantes de forma autónoma.A modo de exemplo mencionamos: debates, dramatizacións, contacontos, investigacións, construción de máquinas simples, enquisas, viaxes virtuais...

Caderno de aula: recolleremos información tamén de forma puntual a partir do caderno para valorar distintas actividades, así como a súa organización e limpeza.

Observación diaria: valoración do traballo de cada día, instrumento moi utilizado para calibrar hábitos e comportamentos desexables.

A actitude, participación. esforzo, interese e comportamento serán avaliados por observación sistemática e faranse anotacións en listas de control e no dietario.

6.4.- CRITERIOS CUALIFICACIÓN:

O proceso avaliación realizarase mediante observación directa e observación indirecta a través da revisión do traballo diario, participación, probas de control... Os datos acadados serán recollidos nunha listase de control e no dietario.

A porcentaxe asignada a cada apartado é o seguinte:

Áreas	**Contidos (probas de todo tipo, non só controis)**	**Traballo diario (realización adecuada do traballo, presentación, cadernos)**	**Interese, Actitude e Comportamento**
Matemáticas	60%	30%	10%
Linguas	60%	30%	10%
C. N e C.S.	60%	30%	10%
Plástica e visual	30%	40%	40%
V. Cívicos	40%	30%	30%

A cualificación global de cada área obterase sumando as diferentes porcentaxes, sendo o aprobado 50%, é dicir, un 5 sobre 10.

Nas probas de avaliación , cada actividade cualificarase con 2 puntos, 1 punto, 0,5 puntos, se se resolveu correctamente, en función do número de preguntas. No caso de que a resolución non sexa errónea, pero sexa incompleta ou falte algún elemento esencial, pódese valorar con 0,75 puntos, 0,5 puntos ou 0,25. A cualificación máxima da proba será de 10 puntos.

Os resultados da avaliación expresaranse nos termos Insuficiente (IN) para as cualificacións negativas, Suficiente (SU), Ben (BI), Notable (NT), o Sobresaínte (SB) para as cualificacións positivas. Ditos termos irán acompañados dunha cualificación numérica, sen decimais, nunha escala do un ao dez, coas seguintes correspondencias:

- Insuficiente: 1, 2, 3 ó 4.
- Suficiente: 5.
- Ben: 6.
- Notable: 7 u 8.
- Sobresaínte: 9 ó 10.

A nota media das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das áreas será a media aritmética das cualificacións de todas elas, redondeada á centésima máis próxima e, en caso de equidistancia, á superior.

As datas de avaliación para o curso 2021-2022 serán as seguintes.

Avaliacion inicial	1ª Avaliación	2ª Avaliación	3ª Avaliación
Martes 5 de outubro	Martes 14 de decembro	Luns 5 de abril	Martes 14 de xuño

7.-MELLORAS PROPOSTAS NA MEMORIA DO CURSO ANTERIOR:

A principal proposta de mellora que indica a memoria do curso anterior é a da continuación co desdobre que o curso anterior tivo esta clase e que tan bos resultados deu. A imposibilidade desta continuación fai que haxa que centrarse na segunta indicación, a colaboracio co Departamento de Orientación para a configuración dos apoios de Pedagoxía Terapéutica que van ser precisos.

Ademais, temos que destacar que as relacións entre o alumnado previo ao desdobre non son as máis desexables, ao que hai que sumarlle que neste curso terán que permanecer novamente moitas horas xuntos e relacionándose exclusivamente entre eles debidos aos protocolos Covid. A coordinación co Departamento de Orientación vai ser fundamental.

8.-CONTRIBUCIÓNS AOS PLANS DO CENTRO

8.1.- PROXECTO LECTOR E PROXECTO LINGÜÍSTICO

A lectura é un factor esencial do enriquecemento intelectual e constitúe unha actividade clave na educación por ser un dos principais instrumentos de aprendizaxe, cuxo dominio abre as portas a novos coñecementos. A comprensión lectora, ademais de ser un instrumento de aprendizaxe, é un requisito indispensable para que o alumno sinta gusto pola lectura.

O fomento da lectura e o desenvolvemento da comprensión lectora serán impulsados, non só desde as áreas de Lingua e Literatura Galega e Lingua Castelá e Literatura, senón a través das actividades específicas de todas as áreas así como levando a cabo as propostas dos outros equipos, actividades complementarias,...

Os propósitos da lectura son moi diversos e están sempre ao servizo das necesidades e intereses do lector. Lese para obter información, para aprender, para comunicarse, para divertirse, para vivir outras realidades. Todas estas finalidades da lectura deberán terse en conta á hora de traballar na aula, e deberán desenvolveranse estratexias que lle faciliten ao alumno a súa

consecución.
Os obxectivos que se pretenden lograr son os seguintes:

- Espertar e aumentar o interese do alumnado pola lectura.
- Potenciar a comprensión lectora desde todas as áreas do currículo.
- Formar lectores capaces de desenvolverse con éxito no ámbito escolar.
- Lograr que a maioría do alumnado descubra a lectura como un elemento de goce persoal.
- Fomentar no alumnado, a través da lectura, unha actitude reflexiva e crítica ante as manifestacións do contorno.
- Usar as bibliotecas para a busca de información / investigación e aprendizaxe e como fonte de pracer.
- Utilizar Internet para buscar lecturas, sexa en formato PDF ou EPUB, sempre en páxinas autorizadas como as bibliotecas do Instituto Cervantes, as mediatecas do Consello da Cultura Galega, a Asociación de Tradutores en Lingua Galega., etc.
- Iniciarse na utilización de E-Readers, como pode ser o Callibre, que forma parte do software dos ultraportátiles Edixgal.

É fundamental transmitir aos alumnos o entusiasmo pola lectura para lograr facer lectores capaces e motivados.
É moi importante a elección dos textos cos que se vai traballar. Estes han de ser motivadores e axeitados ao nivel dos lectores. Na aula cóntase tamén cunha pequena biblioteca. Traballarase a identificación da estrutura dos diferentes textos, as ideas principais e secundarias, o sentido dos distintos parágrafos e as relacións que entre eles se establecen.
Os textos serán elixidos en función dos seguintes criterios:

- Grao de maduración do proceso lector
- Elección de temas atractivos e interesantes para os alumnos
- Aumento da dificultade dos textos ao longo do curso
- Textos variados en canto a contidos e aos xéneros literarios
- Elección do tipo de letra axeitada
- Ilustracións atractivas e motivadoras.

Hai que destacar, tamén, a importancia da lectura en voz alta na comprensión

lectora, xa que, a través dela, estimúlase a recreación de sentimentos e de sensacións, ao mesmo tempo que serve como vehículo de ideas. A automatización dun bo ton, unha correcta pronunciación e unha axeitada velocidade lectora son imprescindibles para que os nenos poidan consolidar a comprensión lectora.

O Proxecto Lector do Centro será o eixe vertebrador das actividades de fomento da lectura, escritura e comprensión lectora. Nel están recollidas as actividades que se levarán a cabo, tanto na aula como na Biblioteca que será un piar clave na consecución dos obxectivos establecidos.

Así mesmo participarase en todas as actividades propostas para o nivel dentro do Plan Anual de Lectura, baixo o título "O universo" e as do PLC que se englobaron dentro do plan de traballo do Equipo da Biblioteca.

Ademais asistirase ou planificaranse no centro diferentes actividades de animación á lectura, empregando un libro base, obradoiros de banda deseñada… ademais de participar en todas as que se leven a cabo no centro por mor de diferentes conmemoracións, celebracións, Semana da Lectura, Semana do Cine,…

De acordo co especificado as tarefas encamiñaranse a:

- Traballar a produción de textos orais e escritos.
- Traballar a comprensión dos enunciados de exercicios, tarefas, textos de proxectos, ...
- Reforzar e profundar a aprendizaxe da busca de información: dicionario, enciclopedia biblioteca, ordenador, etc.
- Fomentar a achega de noticias de prensa, revistas, etc. ás aulas por parte do alumnado e achegar a prensa como medio de información á lectura cotiá.
- Produción de textos continuos (descricións, contos, poemas, etc.) e descontinuos (esquemas, táboas, gráficos...)
- Fomentar a autonomía no traballo por parte do alumnado aportándolles estratexias que lles permitan desenvolver as súas capacidades.
- Potenciar o traballo cooperativo como medio para desenvolver as competencias básicas.

- Fomentar a comunicación e expresión oral de textos por medio da lectura en voz alta para os demais, tanto do propio grupo como doutros.

Así mesmo deben ter un modelo lector que consistirá en que os profesores leamos en voz alta, con corrección, pequenos textos, audicións,...

Introduciranse as TIC como recurso para mellorar a competencia lingüística, dixital e o tratamento da información (Edixgal) e asistirán ao longo do curso á biblioteca, en diferentes tempos.

Para intentar formar lectores críticos solicitaráselle ou subministraránselles outros tipos de información: publicidade, catálogos de electrodomésticos, prensa, etc.

Participación en actividades complementarias de fomento da lectura programadas pola Administración e outros organismos seleccionadas previamente e de xeito responsable.

Potenciarase a participación propia (tempo reservado no horario, pasaporte da lectura,...) das familias para lectura de contos, conta contos,... solicitando a súa participación para tempos de recreo, Semana da Lectura, conmemoracións, outros tempos,...

Participarase tamén na actividade de "mochilas viaxeiras" e "caderno viaxeiro" proposta dende o Equipo da biblioteca, traballando tamén dende a aula co obxectivo de implicar tamén ás familias.

Diariamente elabóranse actividades propostas nos textos, polo profesorado (de elaboración propia, de diferentes actividades, internet, Edixgal,..) que se corrixen, para todos nos taboleiros e despois revísanse individualmente ou outras específicas e diferenciadas para cada alumno.

Como mínimo, unha vez á semana, fanse ditados. Ao rematar, cada alumno, mirando polo texto correcto, revisa e corrixe se hai palabras non escritas correctamente. A continuación intercambian os cadernos de traballo e revísaos un compañeiro. Por último a profesora titora é a que o revisa. Foméntase a escritura libre, sobre temas propostos: narracións, descricións,... Cómo mínimo elaboran unha actividade deste tipo cada quince días.

Das diferentes actividades complementarias que se realizan, encoméndaselle a tarefa de realizar un pequeno traballo sobre a mesma que debe incluír como mínimo: contexto de lugar e tempo, idioma empregado, quen, onde,... se

desenvolveu, tipo de actividade, síntese do contido e valoración persoal.
Participarase nas actividades que dende o equipo de Dinamización da Lingua Galega**,** e actuando coordinadamente cos outros equipos (Tics, Biblioteca..), axuden a que os alumnos gusten da lectura.
Durante este curso non iremos co alumnado á biblioteca, pero seguiremos tendo unha hora á semana adicada á lectura e levaremos os libros á aula, para facer o empréstimo e que os nenos/as sigan empregando os materiais que temos na biblioteca. Esta circunstancia poderá ser modificada se a situación sanitaria o permite.

8.2.- PROXECTO DE TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN

Neste nivel participase no "Proxecto Edixgal".
Despois do inicio no curso 2010-11 da implantación do PROXECTO ABALAR continúase a desenvolver nos dous niveis do ciclo.
A dotación das aulas é dun ultraportátil para cada alumno, un portátil para o posto do profesorado, un taboleiro dixital interactivo e un carro de carga.
A posta en marcha deste proxecto fíxonos reflexionar sobre o modelo de ensinanza que pretendemos e sobre como debemos afrontar este reto, o que conleva / conlevou a unha modificación nas programacións didácticas das distintas áreas, non tanto a nivel de contidos senón no aspecto organizativo e metodolóxico.
Este proxecto está orientado ao cambio de modelo de aula/centro educativo tradicional a un novo modelo de aula /centro educativo dixital.

- Integración TIC, novas metodoloxías e avaliación. Control do uso por parte dos alumnos dos ultraportátiles; evitar distraccións, perigos de Internet... Uso das TIC cando aporten valor engadido.
- Distribución aproximada do reparto do tempo na aula E-Dixgal:

20% explicacións do profesor coa PDI	30% exposicións traballos dos alumnos con PDI	30% traballo individual/grupal cos ultraportátiles	20% Traballo individual/grupa l sen

			ultraportátiles

- Planificación do traballo (preparar as clases, corrixir). Reparto de roles ao alumnado: corrixir, compañeiro-titor, asesor TIC, profesor...
- Uso dos ultraportátiles: libro dixital (fonte de información), caderno de traballo (editor, presentacións...), e tamén para crear, comunicarse, traballar colaborativamente...
- Uso da PDI: compartir, corrixir, debater (traballo colaborativo).
- Previsión de problemas e estratexias para abordalos: avarías, virus, fallos de Internet...

Á hora de traballar cos alumnos nas TIC, hai que ter presentes, o grao de competencias tecnolóxicas e intelectuais apropiado e as súas características e necesidades.Dentro do Proxecto TIC especifícase que no Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, sinálase no seu Artigo 3, que nesta etapa os nenos/as deben adquirir diversas capacidades e entre elas temos: "Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que recibe e elabora".

Os contidos elementais que se desenvolverán na aula son:

- Utilización dos compoñentes básicos do contorno gráfico do ordenador.
- Organizar os "Favoritos".
- Apertura e peche de aplicacións.
- Creación dun documento novo.
- Gravación e recuperación de documentos.
- Acceso á información contida nun CD.
- Acceso a páxinas web.
- Impresión de documentos.
- Utilización do disco duro e uso de dispositivos externos.
- Utilización dun navegador.
- Edición de documentos mediante o procesador de texto.
- Elaboración dun blog de ciclo.

- Utilización dun buscador.
- Manexo e uso dos programas incluídos no sistema operativo dos ultra portátiles.
- Programas educativos.

8.3.- PLAN CONVIVENCIA

Consideramos que a convivencia é un obxectivo formativo fundamental no proceso educativo e non só un conxunto de normas disciplinarias. Por iso debemos establecer canles para a aprendizaxe da convivencia dialogada e pacífica.
As medidas e estratexias para mellorar a convivencia han de desenvolverse nun marco protector amplo que recolla medidas de carácter educativo e organizativo.

Establecemos as seguintes medidas:

- Crearemos un clima de confianza aceptando as iniciativas dos alumnos/as.
- Fomentaremos a aprendizaxe cooperativa.
- Traballaremos habilidades sociais, a autoestima, a resolución pacífica de conflictos e a dinámica de grupos, mediante a participación do grupo clase, en sesións de valoración da convivencia.
- Rexeitaremos as actividades grupais discriminatorias, fomentando o compañeirismo.
- Fomentaremos a participación e as responsabilidades do coidado do centro relativas aos espazos comúns (biblioteca, pasillos, patios, baños,…).
- Cando sexa necesaria unha corrección ou sanción, ésta terá un propósito formativo estimulando cambios cognitivos, emocionais e conductuais.

9.- ACTUACIÓN E PAUTAS PARA NUN SUPOSTO CONFINAMENTO

9.1.- Metodoloxía na docencia non presencial:

En quinto curso de Educación Primaria estamos dentro do proxecto Edixgal. Polo tanto, o paso ás ensinanzas non presenciais será máis doado que en outros casos.
Usaremos a plataforma Edixgal para comunicarnos co alumnado e mandarlles as tarefas e diferentes actividades.

Xa que teñen todos os ultraportátiles dispoñen de diferentes programas que lles facilitarán o traballo. Ao principio de curso afondaremos no emprego de ferramentas que lle serán moi útiles para un suposto confinamento.
Ademais usaremos a aplicación Webex para poñernos en contacto con eles tanto en grupo coma individualmente para diferentes explicacións e resolución de dúbidas.

9.2.- Avaliación na docencia non presencial:

A avaliación en caso de confinamento das actividades que se realizarán será da seguinte maneira:

- Dáremoslle importancia a conexión e o interese dos alumnos e alumnas na realización das actividades que se enviarán así como o reenvío das mesmas ao profesorado, dentro das datas establecidas (40%).
- Por outra banda tamén se terá en conta a participación nas videoconferencias a través da plataforma Webex para resolver dúbidas, realizar actividades horarios… (20%).
- Tamén se realizarán probas escritas enviadas a través da plataforma Edixgal e que se realizarán de forma individual, enviando as respostas ao profesor ou profesora correspondente (20%**).**
- Teremos en conta o interese, a orden a realización das actividades, o esforzo ante a situación excepcional…. (20%).

É importante deixar claro que estes porcentaxes poden sufrir cambios e variacións dependendo da situación sociofamiliar do alumnado e do desenvolvemento nas novas tecnoloxías da comunicación e información.